

PODACI o investicijskim i pomoćnim uslugama Privredne banke Zagreb d.d.

Zagreb, ožujak, 2024.

SADRŽAJ

1. PRAVNI TEMELJ	4
2. PODACI O BANCIMA I NJEZINIM USLUGAMA	4
2.1. ČLANSTVA I OVLAŠTENJA	4
2.2. ODNOSI I KOMUNIKACIJA S KLIJENTOM	6
2.3. SUSTAV ZAŠTITE ULAGAČA	8
2.4. ZAŠTITA IMOVINE KLIJENATA	10
2.4.1. INFORMACIJE O PRAVNIM IMPLIKACIJAMA POJEDINAČNIH RAZINA ODVAJANJA I INFORMACIJE O MJERODAVNOM STEČAJNOM PRAVU, sukladno čl. 39. st. 7. Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (EMIR)	14
2.5. UPRAVLJANJE SUKOBOM INTERESA	19
2.6. INVESTICIJSKO SAVJETOVANJE	23
2.6.1. OSNOVA PRUŽANJA USLUGE INVESTICIJSKOG SAVJETOVANJA	24
2.6.2. DODATNI POTICAJI	25
2.6.3. IZRADA INVESTICIJSKOG PROFILA KLIJENTA	25
2.6.4. PROCJENA PRIMJERENOSTI	26
2.6.5. KONTROLE U SKLOPU PROCJENE PRIMJERENOSTI	27
2.6.6. OPIS DOKUMENATA POVEZANIH S USLUGOM INVESTICIJSKOG SAVJETOVANJA	28
2.7. INVESTICIJSKO SAVJETOVANJE ZA PRAVNE OSOBE GLEDE TRANSAKCIJA KOJE UKLJUČUJU OTC IZVEDENICE	28
2.8. ZAPRIMANJE I PRIENOS NALOGA GLEDE UDJELA U UCITS FONDOVIMA	29
3. RAZVRSTAVANJE KLIJENATA	31
3.1. MALI ULAGAČI	31
3.2. PROFESIONALNI ULAGAČI	31
3.3. KVALIFICIRANI NALOGODAVCI	33
3.4. IZMJENA KATEGORIZACIJE KLIJENTA	35
4. FINACIJSKI INSTRUMENTI	36
4.1. PRENOSIVI VRIJEDNOSNI PAPIRI	40
4.1.1. DIONICE	40
4.1.2. OBVEZNICE	42
4.2. INSTRUMENTI TRŽIŠTA NOVCA	44
4.3. UDJELI U OTVORENIM INVESTICIJSKIM FONDOVIMA S JAVNOM PONUDOM	45
4.4. IZVEDENICE	47
4.5. INVESTICIJSKI CERTIFIKATI	49
5. PROCJENA PRIKLADNOSTI	50
6. MJESTA IZVRŠENJA NALOGA	52
7. TROŠKOVI I IZDACI	52

1. PRAVNI TEMELJ

Zakonom o tržištu kapitala (Narodne novine br. 65/18, 17/20, 83/21) - dalje u tekstu: "ZTK") uređena su prava i obveze sudionika na tržištu kapitala u Republici Hrvatskoj. Donošenje ZTK-a bilo je uvjetovano postupkom prilagodbe hrvatskog zakonodavstva europskoj pravnoj stečevini u svezi s pružanjem investicijskih usluga i obavljanjem investicijskih aktivnosti s financijskim instrumentima, kao i u vezi s ponudom, uvrštenjem i trgovanjem financijskim instrumentima na uređenim tržištima. Pravno uređenje tržišta kapitala se stupanjem na snagu ZTK-a u potpunosti uskladilo s pravnom stečevinom Europske unije i europskim standardima na području investicijskih usluga i aktivnosti. Odredbe ZTK-a su, prije svega, u funkciji bolje zaštite klijenata investicijskih društava putem usklađivanja zahtjeva koje investicijska društva i uređena tržišta moraju ispunjavati prilikom pružanja investicijskih usluga i obavljanja investicijskih aktivnosti, kao i definiranja pravila poslovnog ponašanja investicijskih društava prilikom pružanja investicijskih usluga. Privredna banka Zagreb - dioničko društvo, kao kreditna institucija koja je ovlaštena pružati investicijske i pomoćne usluge i obavljati investicijske aktivnosti, obvezna je - sukladno odredbama ZTK-a - svojim klijentima i potencijalnim klijentima pružiti sve potrebne informacije o navedenim uslugama i aktivnostima kako bi svi Klijenti i potencijalni Klijenti mogli u razumnim okvirima razumjeti prirodu i rizike takvih investicijskih usluga kao i specifične vrste financijskih instrumenata koji im se nude te kako bi svatko od njih mogao donijeti kvalitetne investicijske odluke.

2. PODACI O BANC I NJEZINIM USLUGAMA

2.1. ČLANSTVA I OVLAŠTENJA

Privredna banka Zagreb - dioničko društvo, kao kreditna institucija (dalje u tekstu: "PBZ" ili "Banka"), sa sjedištem u Zagrebu, Radnička cesta 50, članica je grupe Intesa SanPaolo sa sjedištem u Torinu, Italija. Internetska stranica Banke glasi: <http://www.pbz.hr>.

Banka je ovlaštena i registrirana za pružanje investicijskih usluga i obavljanje investicijskih aktivnosti te pružanje pomoćnih usluga sukladno odobrenju Hrvatske narodne banke, a temeljem prethodne suglasnosti Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: "Agencija") sa sjedištem u Zagrebu, Ulica Franje Račkoga 6. Internetska stranica Agencije glasi: <http://www.hanfa.hr>.

Investicijske usluge i aktivnosti koje je Banka ovlaštena pružati odnosno obavijati:

- zaprimanje i prijenos naloga u svezi s jednim ili više financijskih instrumenata,
- izvršavanje naloga za račun Klijenata,
- investicijsko savjetovanje,
- usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa,
- usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa,
- trgovanje za vlastiti račun.

Pomoćne usluge koje je Banka ovlaštena pružati su sljedeće:

- pohrana i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući i poslove skrbništva i s tim povezane usluge,
- davanje kredita ili zajma ulagaču,
- savjetovanje o strukturi kapitala, poslovnim strategijama i srodnim pitanjima kao i usluge savjetovanja i usluge vezane uz spajanja i stjecanja udjela u društvima,
- usluge deviznog poslovanja ukoliko su vezane uz pružanje investicijskih usluga,
- investicijsko istraživanje i financijske analize te preporuke koje se odnose na transakcije s financijskim instrumentima,
- usluge vezane uz usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa.

Banka je članica sljedećih institucija:

- Zagrebačke burze d.d. (dalje u tekstu: "Burza") sa sjedištem u Zagrebu, Ivana Lučića 2a;
- Srednjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. (dalje u tekstu: "SKDD") sa sjedištem u Zagrebu, Heinzelova 62a;
- SKDD-CCP Smart Clear d.d. (dalje u tekstu: "SKDD-CCP") sa sjedištem u Zagrebu, Heinzelova 62a;
- te drugih financijskih institucija ovlaštenih od strane nadležnih tijela čije usluge koristi odnosno posredstvom kojih obavlja poslove u svoje ime, a za račun Klijenta.

2.2. ODNOSI I KOMUNIKACIJA S KLIJENTOM

Komunikacija Klijenta s Bankom, kao i primanje dokumenata i drugih podataka od Banke odvija se na hrvatskom jeziku, a na poseban zahtjev Klijenta, i na engleskom jeziku.

Ukoliko Klijent zatraži komunikaciju s Bankom na engleskom jeziku, predmetni Ugovor o pružanju usluge će se zaključiti u pet primjeraka od kojih će tri biti na hrvatskom jeziku, a dva na engleskom jeziku. Klijen tu pripada po jedan primjerak na svakom jeziku dok Banka zadržava dva primjerka na hrvatskom jeziku i jedan primjerak na engleskom jeziku. U slučaju odstupanja između dviju verzija ugovora, primjenjivat će se odredbe ugovora na hrvatskom jeziku.

Klijent može, osim ako nije drugačije posebno ugovoreno, slati sve upute, naloge i obavijesti, kao i ostvarivati sve druge oblike komunikacije s Bankom u svezi s investicijskim uslugama ili aktivnostima ili pomoćnim uslugama, koje su eventualno ugovorene i regulirane ugovorom sklopljenim između Klijenta i Banke (dalje u tekstu: "Ugovor"), na sljedeće adrese i/ili kontakte u Banci

Podaci za kontakt	Vrsta usluge / aktivnosti
Proizvodi korporativnog bankarstva Brokerski poslovi Radnička cesta 50, 10000 Zagreb Tel. +385 (0)1 489 1331 Faks. +385 (0)1 636 0771 E-mail: brokeri@pbz.hr Osobno u prostorijama Brokerskih poslova	<ul style="list-style-type: none">• zaprimanje i prijenos naloga u svezi s jednim ili više financijskih instrumenata• izvršavanje naloga za račun Klijenata
Proizvodi korporativnog bankarstva Skrbništvo Radnička cesta 50, 10000 Zagreb Tel. +385 (0)1 636 0769, 751, 864, 865 Faks. +385 (0)1 636 0775 E-mail: custody@pbz.hr Swift: PBZGHR2X	<ul style="list-style-type: none">• pohranjivanje i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata uključujući i poslove skrbništva i s tim povezane usluge
Proizvodi korporativnog bankarstva Tržišta kapitala Radnička cesta 50, 10000 Zagreb Tel. +385 (0)1 63607 /62/65/02/61 Faks. +385 (0)1 636 0743 E-mail: capital.markets@pbz.hr	<ul style="list-style-type: none">• usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa• usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa• usluge vezane uz usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa

Podaci za kontakt	Vrsta usluge / aktivnosti
Proizvodi korporativnog bankarstva Financijsko savjetovanje Radnička cesta 50, 10000 Zagreb Tel. +385 (0)1 636 4265, 636 0757, 636 0149 Faks. +385 (0)1 636 0743 E-mail: fas@pbz.hr	<ul style="list-style-type: none"> • savjetovanje o strukturi kapitala, poslovnim strategijama i srodnim pitanjima kao i usluge savjetovanja i usluge vezane uz spajanja i stjecanja udjela u društvima
Riznica i ALM Riznica Radnička cesta 50, 10000 Zagreb Tel. +385 (0)1 4891 302, 4891 303, 4891 304 Faks. +385(0)1 4610 466 E-mail: treasury@pbz.hr	<ul style="list-style-type: none"> • Trgovanje za vlastiti račun <ul style="list-style-type: none"> - trgovanje prenosivim vrijednosnim papirima - trgovanje instrumentima tržišta novca - trgovanje izvedenicama
Riznica i ALM Prodaja rizničnih proizvoda Radnička cesta 50, 10000 Zagreb Tel. +385 (0)1 4891 301 Faks.+385 (0)1 4610 466 E-mail: treasurysales@pbz.hr	<ul style="list-style-type: none"> • Trgovanje za vlastiti račun <ul style="list-style-type: none"> - trgovanje prenosivim vrijednosnim papirima - trgovanje instrumentima tržišta novca - trgovanje izvedenicama

Banka može, osim ako nije drugačije ugovoreno, slati i davati Klijentu sve potvrde, obavijesti, izvješća, pozive i ostvarivati sve druge oblike komunikacije u svezi s obavljenim investicijskim uslugama ili aktivnostima ili s pomoćnim uslugama ugovorenim između Klijenta i Banke na adresu odnosno brojeve koje je Klijent dostavio Banci odnosno koji su navedeni u Ugovoru. Prilikom ostvarivanja bilo kojeg oblika komunikacije s Klijentom, Banka može snimati ili na bilo koji drugi način bilježiti sveukupnu ili samo pojedinačnu komunikaciju, a o činjenici snimanja ili bilježenja ne mora prije početka svakog pojedinog snimanja ili bilježenja posebno upozoriti Klijenta.

Način komunikacije između Klijenta i Banke prilikom davanja i zaprimanja naloga odnosno uputa reguliran je Ugovorom.

Za potrebe svih usluga koje su predviđene ovim dokumentom smatrat će se, osim ako nije drugačije ugovoreno, da je obavijest i ostala međusobna komunikacija zaprimljena istoga dana ako je zaprimljena radnim danom tijekom radnog vremena (8:00 -16:00 sati), osim u slučaju slanja preporučenih pošiljki za koje će se smatrati da su zaprimljene na dan primitka ili, ukoliko se pošiljka iz bilo kojeg razloga ne može uručiti primatelju putem dostave, onoga dana kada je pravni subjekt koji je ovlašten za dostavu pošiljaka ostavio primatelju obavijest o prispjeću pošiljke.

Klijent je dužan odmah obavijestiti Banku o promjeni adresa i drugih podataka koji su relevantni za obavještanje kao i za izvršavanje obveza Banke prilikom pružanja investicijskih i pomoćnih usluga ili obavljanja investicijskih aktivnosti.

Banka će izvještavati Klijenta o svim uslugama koje mu je pružila, uključujući i troškove vezane uz transakcije i usluge koje su poduzete za račun Klijenta, ovisno o slučaju. Opseg i dinamika navedenog izvješćivanja uredit će se Ugovorom.

Klijent može poslati sve pritužbe na rad Banke prilikom pružanja investicijskih i pomoćnih usluga kao i prilikom obavljanja investicijskih aktivnosti na sljedeću adresu Banke:

Privredna banka Zagreb - dioničko društvo

CRM i podrška mreži

Radnička cesta 50, 10000 Zagreb

n/r izvršnog direktora

E-mail: reklamacije.vp@pbz.hr

kao i na:

Privredna banka Zagreb - dioničko društvo

Praćenje zadovoljstva klijenata i upravljanje prigovorima

Radnička cesta 44, 10000 Zagreb

ili na adresu bilo koje poslovnice Privredne banke Zagreb, telefaksom 01/636 00 63 ili slanjem e-maila na adresu pbz365@pbz.hr.

2.3. SUSTAV ZAŠTITE ULAGAČA

Sukladno odredbama ZTK-a, imovina Klijenta - financijski instrumenti i novčana sredstva u Brokerskim poslovima i Poslovima skrbništva nad vrijednosnim papirima - vodi se odvojeno od imovine Banke na posebnim računima.

Navedena imovina Klijenta nije vlasništvo Banke, ne ulazi u imovinu Banke niti u njezinu likvidacijsku ili stečajnu masu, niti može biti predmet ovrhe u svezi s potraživanjima prema Banci. Banka vodi evidencije i račune na način koji omogućuje da neodgodivo u svakom trenutku može razlučiti imovinu koju drži za jednog Klijenta od imovine ostalih Klijenata i imovine same Banke

Banka kao obveznik članstva u Fondu za zaštitu ulagatelja (dalje u tekstu: "Fond") ispunjava sve obveze sukladno ZTK i pratećim propisima donesenih na temelju tog zakona. Kroz plaćanje doprinosa navede

nome Fondu zaštićene su tražbine Klijenata Banke - uglavnom malih ulagača - u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad Bankom ili ako Agencija utvrdi da je kod Banke nastupila nemogućnost ispunjavanja obveza prema Klijentima na način da ne može izvršiti novčanu obvezu i/ili vratiti financijske instrumente koje je držala, administrirala i kojima je upravljala za račun Klijenta, a malo je vjerojatno da će se te okolnosti u dogledno vrijeme bitno promijeniti.

Sukladno odredbama ZTK-a, sljedeće tražbine Klijenta, fizičke ili pravne osobe u svezi s investicijskom uslugom i uslugom pohrane i administriranja financijskih instrumenata za račun Klijenta, uključujući i poslove skrbništva i s tim povezane usluge koje su ugovorene s Klijentom, osigurane su do vrijednosti od najviše 20.000,00 eura po Klijentu Banke:

- novčane tražbine u eurima i u valutama država članica koje Banka duguje Klijentu ili koje pripadaju Klijentu, a koje Banka drži za predmetnog Klijenta
- financijski instrumenti koji pripadaju Klijentu Banke, a koje Banka drži, administrira ili s njima upravlja za račun Klijenta.

Iznos zaštićenih tražbina Klijenta Banke obračunava se kao ukupan iznos potraživanja Klijenta, bilo da ih Banka drži na jednom ili više računa, po jednoj ili više ugovornih osnova ili u svezi s jednom ili više investicijskih usluga, u eurima i/ili valuti države članice, do visine zakonski osiguranog iznosa u koji su uključene i kamate do dana otvaranja stečajnog postupka nad Bankom ili dana objave rješenja Agencije o nastupanju osiguranoga slučaja.

Iz zaštićenih tražbina izuzimaju se:

- tražbine Klijenata Banke koje su osigurane zakonom koji uređuje osiguranje depozita u kreditnim institucijama radi zaštite deponenata u slučaju nedostupnosti depozita
- tražbine Klijenata Banke proizašle iz transakcije za koju je pravomoćnom sudskom presudom utvrđeno da je povezana s pranjem novca.

Klijentom Banke kao obveznikom članstva u Fondu čije su tražbine zaštićene navedenim sustavom zaštite ulagača temeljem ZTK-a neće se - bez obzira na državu sjedišta - smatrati:

1. pojedini profesionalni ulagači (kreditne institucije, investicijska društva, financijske institucije, društva za osiguranje, subjekti za zajednička ulaganja, društva za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinski fondovi),
2. društva koja su dio Grupe članice Fonda koja nije u mogućnosti ispuniti svoje obveze,
3. pravna ili fizička osoba koja sudjeluje s više od 5% udjela s pravom glasa u temeljnom kapitalu članice Fonda koja nije u mogućnosti ispuniti svoje obveze,
4. matično ili ovisno društvo članice Fonda koja nije u mogućnosti ispuniti svoje obveze,

-
5. članovi uprave i nadzornog odbora odnosno upravnog odbora članice Fonda koja nije u mogućnosti ispunjavati svoje obveze, ako su te osobe na navedenim položajima ili su zaposlene u članici Fonda na dan otvaranja stečajnog ili likvidacijskog postupka nad članicom Fonda ili na dan objave rješenja Agencije o nastupanju osiguranoga slučaja ili su na tim položajima bile zaposlene tijekom tekuće ili prethodne financijske godine,
 6. vezani zastupnici investicijskog društva koji nisu u mogućnosti ispunjavati svoje obveze, a koji su u tom svojstvu na dan otvaranja stečajnog ili likvidacijskog postupka nad investicijskim društvom ili na dan objave rješenja Agencije o nastupanju osiguranoga slučaja ili su u tom svojstvu djelovali tijekom tekuće ili prethodne financijske godine,
 7. osobe odgovorne za reviziju financijskih izvješća članice Fonda te osobe odgovorne za pripremu i pohranu računovodstvene dokumentacije članice Fonda i izradu financijskih izvješća,
 8. članovi uprave, nadzornog odbora odnosno upravnog odbora te osobe koje u vlasništvu imaju 5 ili više posto udjela u matičnom ili ovisnom društvu članice Fonda te osobe koje su odgovorne za reviziju financijskih izvješća tog društva,
 9. bračni ili izvanbračni drugovi te srodnici do drugog stupnja u ravnoj liniji i drugog stupnja u pobočnoj liniji osoba iz točaka 5. do 8. ovoga stavka,
 10. Klijenti članice Fonda čije je neispunjenje obveze prema članici Fonda pridonijelo nastupanju osiguranoga slučaja.

Gore navedeni opis sustava zaštite ulagača predstavlja sažetak istog. Cjelokupna informacija o navedenom sustavu nalazi se u relevantnim odredbama ZTK-a.

2.4. ZAŠTITA IMOVINE KLIJENTA

Banka u svojim knjigama vodi evidencije i račune Klijenata na način koji omogućava u svakom trenutku, bez odgode, razlučivanje imovine jednog Klijenta od imovine ostalih Klijenata kao i imovine same Banke.

Imovina Klijenta nije vlasništvo Banke, ne ulazi u imovinu Banke niti u njezinu likvidacijsku ili stečajnu masu, niti može biti predmetom ovrhe u vezi s potraživanjima prema Banci.

Banka ne koristi Financijske instrumente Klijenta bez njegove prethodne izričite suglasnosti

Prilikom pružanja brokerske usluge na domaćem tržištu Banka, po potrebi, drži Financijske instrumente Klijenta na način da ih registrira sa SKDD-om/SKDD-CCP-om. Tako registrirani Financijski instrumenti Klijenta drže se na ime Klijenta u SKDD-u/SKDD-CCP-u što ne utječe na prava Klijenta koja proizlaze iz

Financijskih instrumenata. Međutim, Klijent samostalno mora voditi računa da takav način držanja Financijskih instrumenata ima odgovarajuća ograničenja te je tako primjerice prilikom sudjelovanja u javnoj ponudi Klijent dužan dati Banci instrukciju za odregistraciju Financijskih instrumenata.

Financijske instrumente koji su uvršteni u depozitorij SKDD Banka drži, u skladu sa zakonom propisanim uvjetima i tržišnoj praksi, na transakcijskom skrbničkom računu(ima) otvorenim kod SKDD, ako zakonske obveze ne reguliraju držanje Financijskih instrumenata na točno određenim računima te ako Klijent ne zatraži drugačije u pisanom obliku. Banka Financijske instrumente Klijenta koji su uvršteni u SKDD u pravilu drži na transakcijskom zbirnom skrbničkom računu.

Inozemne Financijske instrumente Klijenta, Banka drži kod Trećih strana na odvojenim računima u evidencijama Trećih strana, odvojenim od Financijskih instrumenata Banke kao i Financijskih instrumenata Trećih strana, a sve sukladno zakonski propisanim uvjetima i tržišnoj praksi.

Prilikom odabira Treće strane na čijim će računima pohraniti Financijske instrumente Klijenta, Banka pažnjom dobrog stručnjaka vodi računa o stručnosti i tržišnom ugledu Treće strane, zakonom propisanim uvjetima ili tržišnim praksama koji se odnose na držanje financijskih instrumenata, a koji mogu negativno utjecati na prava Klijenta te najmanje jednom godišnje preispituje odabir Trećih strana.

Osnovni kriteriji za odabir Treće strane su, između ostaloga, financijska snaga Treće strane, reputacija i kvaliteta usluge. Banka odabire Treće strane u državama kod kojih je pohrana financijskih instrumenata za račun druge osobe predmet posebnih propisa i nadzora te koja Treća strana podliježe navedenim propisima i nadzoru, a radi se o renomiranim institucijama koje posjeduju višegodišnje iskustvo u pružanju usluga skrbništva kao što su:

Clearstream Banking Luxembourg,
The Bank of New York Mellon,
Intesa Sanpaolo S.p.A.,
Komerčijalna banka AD Skopje,
Raiffeisenbank a.d. Beograd i
SKB Banka d.d. Ljubljana.

Banka može pohraniti Financijske instrumente koje drži za Klijente kod Treće strane u trećoj državi u kojoj držanje i pohrana Financijskih instrumenata za račun druge osobe nisu regulirani samo ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta, uključujući i situacije u kojima treća osoba delegira bilo koju od svojih funkcija u vezi držanja i pohrane Financijskih instrumenata drugoj trećoj osobi:

1. vrsta Financijskog instrumenta ili investicijske usluge povezane s navedenim instrumentom zahtijevaju da ih se pohrani kod Treće strane u trećoj državi u kojoj držanje i pohrana financijskih instrumenata ne podliježu posebnim propisima i nadzoru, ili

-
2. kada se Financijski instrumenti drže za račun profesionalnog ulagatelja, a on pisanim putem zahtijeva od Banke pohranu svojih Financijskih instrumenata kod Treće strane u trećoj državi u kojoj držanje i pohrana financijskih instrumenata ne podliježu posebnim propisima i nadzoru.

Banka Financijske instrumente Klijenta može držati odnosno pohraniti kod Treće strane u trećoj zemlji ako mjerodavni propisi treće zemlje u kojoj se Financijski instrumenti Klijenta drže onemogućuju Banku da ispunjava svoje obaveze iz Zakona o tržištu kapitala koje se odnose na zaštitu financijskih instrumenata klijenata, jedino ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. držanje odnosno pohrana Financijskih instrumenata Klijenta kod takvog subjekta nužna je za obavljanje investicijske ili pomoćne usluge;
2. u internim evidencijama Banke jasno su razlučeni Financijski instrumenti Klijenta od Financijskih instrumenata drugih Klijenata i imovine Banke;
3. Klijent je o okolnostima držanja odnosno pohrane Financijskih instrumenata kod Trećih strana prethodno obaviješten i na to je pristao, što potvrđuje svojim potpisom;
4. ako se radi o malom ulagatelju, prethodna obavijest iz točke 3. ovoga stavka sadrži izričito upozorenje na rizike i značenje držanja Financijskih instrumenata kod Treće strane.

Pored prethodno navedenih obveza Banke u slučaju držanja Financijskog instrumenta Klijenta kod Treće strane u trećoj zemlji, Banka je dužna Klijenta izričito upozoriti na okolnost da imovina Klijenta nije zaštićena na način i u opsegu propisanom Zakonom o tržištu kapitala i Pravilnikom o organizacijskim zahtjevima i pravilima poslovnog ponašanja za obavljanje investicijskih usluga i aktivnosti te politikama primitaka i kriterijima za značajna investicijska društva.

Banka redovito, po svakoj promjeni, a najmanje jednom mjesečno ukoliko nije bilo promjena, usklađuje evidencije i račune u svojim knjigama s evidencijama i računima kod Trećih strana (uključujući i SKDD) kod kojih drži imovinu Klijenata. Interna revizija Banke kao i neovisni vanjski ovlašteni revizor Banke redovito pregledavaju evidencije Banke koje se odnose na imovinu Klijenata. Sukladno zakonskim propisima, neovisni vanjski ovlašteni revizor Banke najmanje jednom godišnje dostavlja HANFA-i izvješće o prikladnosti mjera Banke koje se odnose na zaštitu imovine Klijenata.

Inozemne Financijske instrumente malih ulagatelja Banka drži kod Intesa Sanpaolo S.p.A. te kod Clearstream Banking Luxembourg.

Na ugovorni odnos Banke i Clearstream Banking S.A., 42, Avenue JF Kennedy, L-1855 Luxembourg primjenjuje se pravo Velikog Vojvodstva Luksemburg, dok se na ugovorni odnos Banke i Intesa Sanpaolo S.p.A., Piazza San Carlo 156, Turin, Italija primjenjuje talijansko pravo.

Financijski instrumenti Klijenata koje Banka pohranjuje kod Clearstream Banking S.A. odnosno Intesa Sanpaolo S.p.A. ne ulaze u imovinu Clearstream Banking S.A. odnosno imovinu Intesa Sanpaolo S.p.A., ni u njihovu likvidacijsku niti stečajnu masu te ne mogu biti predmetom ovrhe u vezi s potraživanjima prema Clearstream Banking S.A. odnosno prema Intesa Sanpaolo S.p.A. Financijski instrumenti Klijenata se kod navedenih Trećih strana nalaze na zbirnim skrbničkim računima.

Zbirni račun je račun otvoren na ime pružatelja usluge (Banke ili Treće strane) na kojem se drže Financijski instrumenti u vlasništvu više različitih Klijenata pružatelja usluge. U slučaju zbirne pohrane inozemnih Financijskih instrumenata, Treća strana nema evidenciju o stvarnom imatelju Financijskih instrumenata.

Ovakav način pohrane imovine nosi odgovarajuće rizike kao što su:

- operativni rizici, koji se umanjuju redovitim uskladbama prometa i stanja na zbirnim računima kod Treće strane sa stanjima i prometima računa u knjigama Banke;
- udaljenost između izdavatelja Financijskog instrumenta i stvarnog imatelja - izdavatelju Financijskog instrumenta je poznato da pružatelj usluge nije stvarni imatelj Financijskog instrumenta no nije mu poznato tko jest, pa to može, između ostaloga, uzrokovati i kašnjenja u protoku informacija;
- provođenje korporativnih akcija - u slučaju zbirnog držanja imovine, a ukoliko određena prava proizlaze temeljem držanja odgovarajućeg broja Financijskog instrumenta moguće je da isto neće biti moguće idealno rasporediti po stvarnim imateljima;
- ostvarivanje prava iz Financijskih instrumenata, kao primjerice glasanje na glavnim skupštinama društava, može biti otežano ili onemogućeno;
- nije isključeno da će imatelji Financijskih instrumenata, u pojedinim zakonodavstvima gdje držanje Financijskih instrumenata za druge osobe nije u potpunosti regulirano ili je manjkavo regulirano, morati dokazivati svoje vlasništvo nad Financijskim instrumentima primjerice u slučaju ovrhe u vezi s potraživanjima prema Banci ili Trećoj strani ili pak u slučaju likvidacije ili stečaja Banke ili Treće strane te tada raspolaganje Financijskim instrumentima i korištenje prava iz istih može biti privremeno onemogućeno;
- postoji rizik da jedan od Klijenata propusti ispuniti svoje zakonske obveze, primjerice da propusti dobiti suglasnost / obavijestiti nadležne institucije u slučaju stjecanja kvalificiranog udjela, u kojem slučaju Financijski instrumenti svih Klijenata mogu biti privremeno blokirani te je isto tako moguće da Klijenti neće moći koristiti pravo glasa koje proizlaze iz predmetnog instrumenta;
- rizik stečaja, insolventnosti ili nemogućnost izvršenja bilo koje obveze koje su predmet Ugovora i Općih uvjeta od strane treće osobe.

Na novčana sredstva Klijenata koja se nalaze na Računima novčanih sredstava Banka neće obračunavati kamatu na depozite.

Banka nije odgovorna za bilo kakvu štetu koja nastane Klijentu ili bilo kojoj drugoj strani zbog izbora, djelovanja i / ili propusta trećih osoba a koji su izvan kontrole Banke podrazumijevajući da je treća osoba izabrana primjenom pažnje dobrog stručnjaka a slijedom čega može nastupiti stečaj, insolventnost ili nemogućnost izvršenja bilo koje obveze koji su predmet Ugovora i Općih uvjeta od strane treće osobe.

Banka ne preuzima obvezu reguliranja porezne obveze Klijenta, naplate poreza ili povrata poreza vezano na ulaganja Klijenta. Banka će ukupno zaprimljeni iznos dividende odobriti na Klijentov skrbnički račun novčanih sredstava. Oporezivanje domaćih i stranih pravnih i fizičkih osoba, po osnovi prihoda koje ostvaruju ulaganjem u Financijske instrumente, regulirano je pravnim aktima iz područja poreza na dobit i porezana dohodak. Svaki Klijent trebao bi se savjetovati sa svojim poreznim savjetnikom o poreznim posljedicama koje za njega mogu proizići iz vlasništva ili raspolaganja Financijskim instrumentima s obzirom na primjenjive domaće i strane porezne propise ili porezne međunarodne ugovore.

2.4.1. Informacije o pravnim implikacijama pojedinačnih razina odvajanja i informacije o mjerodavnom stečajnom pravu, sukladno čl. 39. st. 7. Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (EMIR)

SKDD-CCP segregira račune na sljedeći način:

1. Kućni račun
2. Omnibus račun
3. Individualni račun

Kućni (house) račun otvara se u ime i za račun člana te se kolateral i netirane pozicije povezuju samo uz člana.

Financijski instrumenti zabilježeni na računu kolaterala za kućni račun člana ne ulaze u imovinu SKDD-CCP-ja, ni njegovu likvidacijsku ili stečajnu masu, niti mogu biti predmetom ovrhe u vezi potraživanja prema SKDD-CCP-ju. Nad financijskim instrumentima koji se nalaze na računu kolaterala članova zasnovano je posebno založno pravo u korist SKDD-CCP-ja koji ima pravo raspolaganja istima u skladu sa Zakonom o financijskom osiguranju.

Omnibus račun (pozicije i kolateral za klijente) otvara se u ime člana, a za račun klijenata, a kolaterali netirane pozicije se povezuju uz više klijenata.

Kod ove vrste računa postoji viša razina rizika u dva aspekta:

(1) u slučaju neispunjenja obveze (default) drugog klijenta čije se pozicije vode na omnibus računu kolateral klijenta može biti iskorišten za pokrivanje pozicija drugih klijenata na istom omnibus računu;

(2) rizik prijenosa poslovanja u smislu da član na kojeg se obavlja prijenos poslovanja mora prihvatiti, prije početka prijenosa poslovanja, sve pozicije i imovinu na omnibus računu, a za prijenos omnibus računa na novog člana je potreban pristanak svih klijenata.

Financijski instrumenti zabilježeni na računu kolaterala za klijente člana ne ulaze u imovinu SKDD-CCP-ja, ni njegovu likvidacijsku ili stečajnu masu, niti mogu biti predmetom ovrhe u vezi potraživanja prema SKDD-CCP-ju. Ta sredstva su također izdvojena od stečaja, likvidacije i/ili isključenja člana.

Individualni račun (pozicije i kolateral pojedinačnog klijenta) otvara se u ime člana, a za račun točno određenog klijenta te se kolateral i netirane pozicije povezuju samo uz jednog klijenta. Takav račun nije izložen rizicima drugih klijenata (kolateral klijenta se ni u kojem slučaju ne može upotrijebiti za pokrivanje pozicija drugih klijenata) i klijent je zaštićen od rizika svog člana.

Prije početka prijenosa poslovanja, član na kojeg se obavlja prijenos poslovanja, mora prihvatiti sve pozicije i imovinu na računu, ali klijent samostalno odlučuje na koga će prenijeti račun (nije vezan drugim klijentima). U slučaju sravnjivanja obveza, SKDD-CCP će jednostavno identificirati klijenta za kojeg član vodi individualni račun te direktno klijentu isplatiti novčana sredstva u slučaju da je iznos sravnjene obveze pozitivan nakon provedenih potrebnih radnji.

Financijski instrumenti zabilježeni na računu kolaterala za klijente člana ne ulaze u imovinu SKDD-CCP-ja, ni njegovu likvidacijsku ili stečajnu masu, niti mogu biti predmetom ovrhe u vezi potraživanja prema SKDD-CCP-ju. Ta sredstva su također izdvojena od stečaja, likvidacije i/ili isključenja člana.

Banka će poravnanje za sve klijente obavljati preko omnibus računa otvorenog u SKDD-CCP-u. Ukoliko Klijent želi otvoriti individualni račun u SKDD-CCP-u potrebno je kontaktirati Brokerske poslove (podaci za kontakt navedeni su u t.2.2.).

Banka će sve zahtjeve za kolateralom (Inicijalni margin i Variation margin), kao i doprinose u Jamstveni fond ili druge potrebne kolaterale osiguravati samostalno i neće uzimati kolaterale od svojih Klijenata.

Ako je nad članom pokrenut postupak zbog insolventnosti odnosno stečaj, tada novčana sredstva i financijski instrumenti zabilježeni na računima kolaterala za klijente člana i računima kolaterala za izdvojene klijente člana ne ulaze u likvidacijsku ili stečajnu masu člana, SKDD-CCP-ja ili SKDD-a, niti mogu biti predmetom ovrhe u svezi potraživanja prema članu, bez obzira da li je imatelj kolaterala član ili klijent. Nastavno na navedeno, novčana sredstva i financijski instrumenti zabilježeni na računima kolaterala za klijente Banke i računima kolaterala za izdvojene klijente Banke ne ulaze u likvidacijsku ili stečajnu masu Banke, SKDD-CCP-ja ili SKDD-a, niti mogu biti predmetom ovrhe u svezi potraživanja prema Banci, bez obzira da li je imatelj kolaterala Banka ili Klijent.

Ako podaci o transakcijama s tržišta sadrže transakcije koje je član sklopio nakon trenutka otvaranja postupka zbog insolventnosti, SKDD-CCP takve transakcije neće prihvatiti u sustav poravnanja, a već prihvaćene i novirane transakcije člana će nakon otvaranja postupka zbog insolventnosti otkazati.

SKDD-CCP o neprihvatanju transakcija, odnosno otkazu noviranih transakcija obavještava HANFA-u i članove koji su ugovorne strane u otkazanim noviranim transakcijama.

Ako SKDD-CCP namjerava prestati obavljati poslove poravnanja kao poslovnu djelatnost ili izgubi odobrenje za pružanje usluge središnje druge ugovorne strane ili dođe do neispunjenja obveza SKDD-CCP-ja ili nad SKDD-CCP-om bude pokrenut postupak zbog insolventnosti, SKDD-CCP će provesti konačni obračun obveza između SKDD-CCP-ja i svih članova. Uprava SKDD-CCP-ja će donijeti odluku o provođenju konačnog obračuna te će u odluci odrediti datum konačnog obračuna.

Otvaranje stečajnog postupka, sanacije ili postupka likvidacije, kao i poduzimanje drugih pravnih mjera protiv sudionika u sustavu poravnanja i/ili namire ili protiv drugih pravnih osoba kada su posljedice takvih postupaka ili mjera suspenzija ili prestanak ispunjavanja obveza od strane navedenih sudionika ili drugih pravnih osoba ili ograničenje njihove sposobnosti slobodnog raspolaganja imovinom, uključujući i privremene zabrane iz zakona kojima se uređuje osnivanje i poslovanje kreditnih institucija koji se primjenjuje kod otvaranja postupka zbog insolventnosti nad kreditnom institucijom,

- neće proizvoditi pravne učinke u odnosu na novčana sredstva koja se nalaze na posebnim namjenskim novčanim računima otvorenim kod upravitelja platnog sustava, čak i ako je takav postupak ili likvidacija pokrenuta ili čak i ako su druge pravne mjere poduzete prije nego što se izvrši namirenje transakcije;

- nemaju pravne učinke prema primatelju financijskog osiguranja u smislu Zakona o financijskom osiguranju, u odnosu na instrument financijskog osiguranja koji je od strane sudionika u sustavu poravnanja i/ili namire ili drugih pravnih osoba prenesen na drugog sudionika ili operatera sustava poravnanja (prima-telja financijskog osiguranja) ili nad kojim je u korist drugog sudionika ili operatera sustava poravnanja zasnovano posebno založno pravo u smislu Zakona o financijskom osiguranju, pod uvjetima utvrđenim u pravilima operatera sustava poravnanja.

Otvaranje stečajnog postupka ne utječe na kvalificirane financijske ugovore koji su poravnati posredstvom središnje druge ugovorne strane ako su ugovorne strane ugovorile obračunavanje (netiranje) te se naknada zbog neispunjenja može tražiti u skladu sa sadržajem ugovora. Ako nakon obračunavanja (netiranja) međusobnih tražbina preostane obveza stečajnoga dužnika, vjerovnik takvu tražbinu može ostvarivati u stečajnom postupku kao stečajni vjerovnik. Kvalificiranim financijskim ugovorima smatraju se kvalificirani financijski ugovori kako su definirani odredbama zakona kojim je uređen stečajni postupak, a u kojima je jedna od ugovornih strana središnja druga ugovorna strana, pod uvjetom je nalog unesen u sustav poravnanja prije otvaranja stečajnog postupka, sanacije ili postupka likvidacije. Zaštita se ne primjenjuje se na naloge koji su prihvaćeni u sustav poravnanja, ali su naknadno otkazani sukladno pravilima sustava poravnanja.

Instrument financijskog osiguranja dan u vezi sa sudjelovanjem sustavu za poravnanje ili namiru financijskih instrumenata i koji je predan operateru sustava ili sudioniku u sustavu isključuje se iz stečajne mase:

1. sudionika u sustavu koji je dao instrument financijskog osiguranja, ili
2. sudionika u sustavu koji s tim sustavom ima sklopljene sporazume o interoperabilnosti u smislu posebnog zakona kojim se uređuje konačnost namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata, a koji je dao instrument financijskog osiguranja, ili
3. operatera sustava s kojim taj sustav ima sklopljene sporazume o interoperabilnosti u smislu posebnog zakona kojim se uređuje konačnost namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata, a koji nije sudionik, ili
4. bilo koje druge osobe koja je dala instrument financijskog osiguranja u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad bilo kojim od navedenih subjekata.

Otvaranje stečajnog postupka nad sudionikom sustavu za poravnanje ili namiru financijskih instrumenata neće spriječiti korištenje:

1. novčanih sredstava i financijskih instrumenata, položenih i upisanih na računima kolaterala u smislu Zakona o financijskom osiguranju koji nisu opterećeni stvarnim pravima u korist trećih osoba
2. financijskih instrumenata na računima kolaterala u smislu zakona kojim je uređeno financijsko osiguranje subjekta u stečaju upisanih kao financijsko osiguranje za kredit, u smislu posebnog zakona kojim se uređuje konačnost namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata, pružen sustavu za namiru financijskih instrumenata ako takav kredit, sukladno ugovoru o kreditu, može biti isplaćen za svrhe ispunjenja obveza subjekta u stečaju koje proizlaze iz naloga za namiru unesenih u sustav najkasnije na sistemski radni dan koji je počeo na datum kada je stečajni postupak otvoren (sistemski radni dan je ciklus izvršenja naloga definiran u operativnim pravilima sustava za namiru financijskih instrumenata, tijekom kojeg se izvršavaju poravnanje i namira, kao i ostale povezane radnje, a takav dan može završiti i sljedećeg kalendarskog dana).

Financijski instrumenti i novčana sredstva sudionika sustava poravnanja iz prethodnih stavaka, te financijski instrumenti i novčana sredstva klijenata sudionika sustava poravnanja, nad kojima je zasnovano financijsko osiguranje u korist operatera sustava poravnanja u smislu Zakona o financijskom osiguranju, ne ulaze u imovinu niti u stečajnu ili likvidacijsku masu operatera sustava poravnanja niti mogu biti predmetom ovrhe protiv operatera sustava poravnanja, osim ako ugovorom o financijskom osiguranju dolazi do prijenosa instrumenta financijskog osiguranja, u smislu Zakona o financijskom osiguranju, na operatera sustava poravnanja.

Novčana sredstva na računu operatera sustava za poravnanje financijskih instrumenata otvorenom u

platnom sustavu kod Hrvatske narodne banke nad kojima je zasnovano posebno založno pravo, u smislu Zakona o financijskom osiguranju, ne mogu biti predmetom ovrhe protiv operatera sustava poravnanja.

U slučaju da se nad sudionikom sustava poravnanja pokrene stečajni postupak ili drugi postupak radi insolventnosti, stečajni upravitelj sudionika sustava poravnanja nije ovlašten pobijati ili osporavati postupke za prijenos imovine i pozicija klijenata članova sustava poravnanja koje drži član sustava poravnanja nad kojim je stečajni postupak ili drugi postupak radi insolventnosti pokrenut.

Ispunjenje obveza iz ugovora o financijskom osiguranju, uključujući prijevremeni prestanak obveza odnosno obračunavanje, izvršit će se sukladno tom ugovoru bez obzira što je nad davateljem ili primateljem instrumenta financijskog osiguranja otvoren stečajni postupak ili pokrenut likvidacijski postupak ili su pokrenute mjere reorganizacije.

U slučaju otvaranja postupka zbog insolventnosti nad sudionikom u sustavu ili u drugom interoperabilnom sustavu ili nad upraviteljem interoperabilnog sustava koji nije sudionik, nalozi za prijenos i obračunavanje valjani su i obvezujući za treće osobe ako su nalozi za prijenos prihvaćeni u sustav u skladu s pravilima rada sustava prije trenutka otvaranja postupka zbog insolventnosti.

Nadalje, u slučaju otvaranja postupka zbog insolventnosti nad sudionikom ili upraviteljem drugog interoperabilnog sustava raspoloživa novčana sredstva ili financijski instrumenti na računu za namiru tog sudionika mogu se iskoristiti za ispunjenje njegovih obveza u sustavu ili drugom interoperabilnom sustavu na radni dan kad je postupak otvoren.

Na prava upravitelja sustava ili sudionika na instrument osiguranja koji su pribavili u vezi s poslovanjem sustava ili drugoga interoperabilnog sustava te prava Hrvatske narodne banke na instrument osiguranja koji je pribavila, ne utječe postupak zbog insolventnosti: a) nad sudionikom (u sustavu ili drugom interoperabilnom sustavu), b) nad upraviteljem interoperabilnog sustava koji nije sudionik, c) nad drugom ugovornom stranom Hrvatske narodne banke ili d) nad bilo kojom trećom stranom koja je dala instrument osiguranja. Takav instrument osiguranja može se upotrijebiti u svrhu ostvarivanja tih prava.

2.5. UPRAVLJANJE SUKOBOM INTERESA

Područje sukoba interesa regulirano je internim aktom PBZ Pravila o upravljanju sukobom interesa koja detaljnije opisuje i nadopunjuje područje sukoba interesa koje je regulirano Etičkim kodeksom Banke i Kodeksom ponašanja te Priručnikom za prodavače. Također se utvrđuju postupci glede:

-
- utvrđivanje okolnosti koje stvaraju ili je moguće da će stvoriti sukob interesa koji bi mogao značajno štetiti interesima jednog ili više klijenata,
 - provođenja odgovarajućih organizacijskih mjera u svrhu sprječavanja ili otklanjanja sukoba interesa te postupci rješavanja sukoba interesa u okolnostima u kojima se preventivnim mjerama sukob ne može otkloniti,
 - obavještavanje klijenata u slučajevima postojanja sukoba interesa kako bi mogli donijeti utemeljenu odluku.

Navedenim internim aktima utvrđeno je da sukob interesa predstavlja svaku situaciju u kojoj Banka i/ili relevantne osobe ne nastupaju s neutralne i objektivne točke gledišta u odnosu na predmet poslovanja, odnosno koristeći svoju specifičnu poziciju pri pružanju i obavljanju investicijskih usluga i aktivnosti te pomoćnih usluga imaju profesionalne i/ili osobne interese koji su suprotni interesima klijenata. Sukob interesa može nastati između:

- interesa Banke (i/ili društva članice Grupe PBZ) i/ili relevantne osobe (ili osoba usko povezanih s njima) s jedne strane te interesa klijenata Banke s druge strane
- interesa raznih klijenata Banke.

Banka će načelno kao okolnosti koje predstavljaju sukob interesa uvijek smatrati situacije u kojima:

- Banka i/ili relevantna osoba mogu ostvariti financijsku korist ili izbjeći gubitak na štetu klijenta raspoložujući povlaštenim informacijama
- Banka i/ili relevantna osoba imaju interes i / ili korist od ishoda posla obavljenog za klijenta ili transakcije izvršene za račun klijenta, a koji se razlikuju od interesa klijenta,
- Banka i/ili relevantne osobe imaju financijski ili neki drugi motiv za pogodovanje interesima jednog klijenta ili grupe klijenata te na taj način mogu prouzročiti štetu interesima klijenata,
- opseg poslovanja Banke i/ili relevantne osobe je isti kao i opseg poslovanja klijenta,
- Banka i/ili relevantna osoba je primila ili će primiti od osobe koja nije dotični klijent dodatni poticaj ili naknadu na temelju posla obavljenog za klijenta, u vidu novca, roba ili usluga, a što se ne smatra uobičajenom naknadom ili provizijom za taj posao.

Kao tipične situacije u Banci koje predstavljaju sukob interesa smatraju se, primjerice, i situacije u kojima:

- Banka i/ili relevantna osoba trguju u svoje ime i za svoj račun određenim financijskim instrumentima, a istovremeno Banka i/ili relevantna osoba raspolažu povlaštenim informacijama u svezi s predmetnim financijskim instrumentima,

-
- postoji vlasnička povezanost Banke ili relevantne osobe s osobama koje su u tržišnoj utakmici s Klijentom i/ili sa samim Klijentom,
 - Banka i/ili relevantna osoba kod ponude financijskih instrumenata u kojoj Banka nudi usluge iz čl. 5. st. 1. točka 4. i/ili iz točke 5. ZTK-a (usluge koje sadrže osobnu preporuku) posjeduju dionice ili druge vrijednosne papire istog značaja koji predstavljaju udio u kapitalu ili u članskim pravima u društvu Klijenta, ili čiji su izdavatelji društva koja su članovi PBZ Grupe,
 - Banka pruža usluge investicijskog savjetovanja i/ili upravljanja portfeljem te ujedno preporučuje ulaganje i/ili ulaže u financijske instrumente čiji je izdavatelj,
 - ukoliko Banka u obavljanju poslova upravljanja portfeljem izvršava naloge za kupnju financijskih instrumenata za više klijenata, potencijalni sukob interesa se može pojaviti glede redoslijeda, količine i alokacije kupljenih financijskih instrumenata.

Da bi se spriječile okolnosti i situacije koje mogu uzrokovati sukob interesa, Banka je uspostavila sljedeće mehanizme:

- informacijske barijere – protok informacija između zaposlenika i organizacijskih dijelova Banke je strogo reguliran te dijeljenje povjerljivih i/ili povlaštenih informacija mora biti poslovno uvjetovano i strogo evidentirano. Pristup povjerljivim, povlaštenim i drugim informacijama omogućen je isključivo onim relevantnim osobama u organizacijskim jedinicama kojima su iste informacije opravdano potrebne pri izvršavanju njihovih poslovnih i profesionalnih obveza,
- usvajanje mehanizama za evidentiranje (Watch lista) i provedbu preliminarne analize nekih-kategorija transakcija koje se odnose na osjetljive izdavatelje,
- vođenje popisa relevantnih te popisa upućenih osoba u Banci – evidencija osoba koje sudjeluju u pružanju investicijskih/pomoćnih usluga klijentima, odnosno osoba koje imaju pristup povlaštenim informacijama koje se odnose na uvrštene izdavatelje financijskih instrumenata.
- Kodeks ponašanja i Etički kodeks – ovim dokumentima utvrđuju se mjere koje se mogu usvojiti u svrhu upravljanja situacijama sukoba interesa koje mogu nastati kao rezultat postojećih osobnih interesa zaposlenika u kontekstima poslovnih odnosa.
- druge mjere s ciljem prepoznavanja i upravljanja sukobom interesa

Također, Banka je osigurala sljedeće:

- da organizacijske jedinice Banke koje pružaju i obavljaju različite investicijske usluge i aktivnosti i pomoćne usluge isto čine neovisno jedne o drugima (kao, primjerice, investicijsko savjetovanje, trgovanje za vlastiti račun, korporativno financiranje, financijska analiza),

-
- trajan i učinkovit nadzor razmjene informacija između relevantnih osoba uključenih u aktivnosti koje obuhvaćaju potencijalan sukob interesa putem uspostavljanja sustava internih kontrola, u slučaju da razmjena podataka rezultira nanošenjem štete jednom ili više klijenata,
 - vođenje evidencije o osobnim transakcijama relevantnih osoba,
 - premještaj zaposlenika u i / ili iz organizacijskih jedinica koje pružaju investicijske ili pomoćne usluge (ili koje imaju redovan pristup cjenovno osjetljivim neobjavljenim informacijama koje se odnose na uvrštene izdavatelje) podliježe prethodnom odobrenju od strane Praćenja usklađenosti,
 - na organizacijske promjene koje se odnose na jedinice uključene u pružanje investicijskih i/ ili pomoćnih usluga i povezane poslovne procese primjenjuje se dobivanje prethodnog odobrenja od strane Praćenja usklađenosti,
 - pridržavajući se općeg načela o jednakom postupanju sa svim klijentima iz iste kategorije (mali ili profesionalni ulagači, kvalificirani nalagodavci), relevantne osobe su dužne ravnopravno štiti interese svih klijenata, u skladu s najboljim poslovnim praksama te ne smiju zloripotrijebiti njihovu nestručnost ili neznanje vezano uz poslovnu praksu kako bi si pribavili nepripadnu korist,
 - neposredni rukovoditelj relevantne osobe koja se nalazi u (potencijalnom) sukobu interesa ima diskrecijsko pravo izuzeti navedenu relevantnu osobu iz sudjelovanja u predmetnoj transakciji,
 - porast nepredviđenih situacija u odnosu na aktivnosti i donošenje odluka tijekom poslovanja u slučaju detektiranja potencijalnog ili postojećeg sukoba interesa koji obuhvaća neposrednog rukovoditelja,
 - Banka će uspostaviti i primjenjivati organizacijske mjere koje imaju za cilj sprječavanje i ograničavanje neprimjerenog utjecaja bilo koje osobe na relevantnu osobu koja pruža investicijske usluge i provodi investicijske aktivnosti,
 - uklanjanje neposredne povezanosti između prihoda relevantnih osoba koje uglavnom obavljaju jednu poslovnu aktivnost, te prihoda ili dobiti drugih relevantnih osoba koje uglavnom obavljaju neku drugu poslovnu aktivnost, gdje sukob interesa može proizaći u odnosu na te aktivnosti,
 - periodička provjera i, u slučaju potrebe, revizija primjerenosti sustava interne kontrole u odnosu na predmet sukoba interesa.

Ako relevantna osoba, tijekom obavljanja aktivnosti vezanih uz odredbe o investicijskim ili pomoćnim uslugama i investicijskim aktivnostima postane svjesna okolnosti koje se mogu smatrati sukobima interesa, na-

vedena osoba je dužna bez odlaganja obavijestiti svojeg nadređenog rukovoditelja i Praćenje usklađenosti.

Rukovoditelji organizacijskih jedinica u kojima je utvrđen sukob interesa dužni su smjesta o tome obavijestiti Praćenje usklađenosti.

Praćenje usklađenosti će bez odlaganja ispitati sve relevantne okolnosti i donijeti odluku o tome postoji li sukob interesa. U svrhu primjerenog upravljanja situacijama sukoba interesa, Praćenje usklađenosti će predložiti odgovarajuće mjere. Rukovoditelj relevantne jedinice u kojoj je utvrđena situacija sukoba interesa, zadužen je za provedbu navedenih mjera (ili njegov / njezin nadređeni u slučaju kad se situacije sukoba interesa odnose na rukovoditelja).

U situacijama kad organizacijske i administrativne mjere usvojene za upravljanje sukobom interesa ne pružaju dovoljnu zaštitu od rizika koji bi mogli štetiti interesima klijenta ili ulagača s razumnom sigurnošću, Banka je dužna na jasan način obavijestiti klijente o općoj naravi i/ili izvorima sukoba interesa prije djelovanja za njihov račun, kako bi klijenti mogli donijeti informiranu odluku o uslugama koje im se pružaju, uzimajući u obzir kontekst u kojem nastaju situacije sukoba interesa. Također, u slučaju provedbe organizacijskih i administrativnih mjera za upravljanje sukobima interesa, Banka će obavijestiti klijente o svakoj situaciji sukoba interesa koja može nastati prilikom izrade preporuka i pružanja usluga plasmana, kao i pomoćnih usluga vezanih uz izdavanje ili plasiranje financijskih instrumenata, uključujući organizaciju i uspostavu konzorcija za upis i plasman financijskih instrumenata.

Banka je dužna objaviti takve informacije klijentima na trajnom mediju, a ista mora sadržavati dovoljno podataka kako bi klijent mogao donijeti informiranu odluku o svim značajnim okolnostima u odnosu na pružanje investicijskih ili pomoćnih usluga ili aktivnosti u kontekstu u kojem je nastao sukob interesa.

Na zahtjev klijenata ili potencijalnih klijenata koji su razvrstani kao mali ulagatelji, Banka će dostaviti detaljnije informacije o internom aktu PBZ Pravila o upravljanju sukobom interesa putem trajnog medija ili web stranice, ako su ispunjeni odgovarajući uvjeti.

2.6. INVESTICIJSKO SAVJETOVANJE

Investicijsko savjetovanje je investicijska usluga koju Banka pruža u skladu s odredbama Zakona o tržištu kapitala te relevantnim podzakonskim propisima. Ova usluga podrazumijeva davanje osobnih preporuka vezanih uz strukturu financijske imovine klijenata fizičkih osoba.

Svi klijenti fizičke osobe automatski se razvrstavaju kao mali ulagatelji (kategorija klijenata s najvišom razinom zaštite).

Klijent sam donosi investicijske odluke koje mogu, a ne moraju biti temeljene na osobnih preporukama tj. investicijskom savjetu Banke.

Međusobni odnosi ugovornih strana uređeni su Ugovorom o pružanju usluga investicijskog savjetovanja, uz koje se, kao sastavni dio predmetnog ugovora, primjenjuju Opći uvjeti o korištenju investicijskih usluga Banke i Cjenik investicijskih usluga Banke ("Cjenik") te ovi Podaci o investicijskim i pomoćnim uslugama Banke ("Podaci o investicijskim uslugama"), koji su dostupni u svim poslovnicama Banke, kao i na službenim internetskim stranicama Banke.

Usluga investicijskog savjetovanja koju Banka pruža uključuje:

- izradu i ažuriranje investicijskog profila klijenta, kao i procjenu znanja i iskustva klijenta na području tržišta kapitala
- davanje osobnih preporuka s obzirom na profil klijenta koji se izrađuje u odnosu na njegovo znanje, prethodno iskustvo, mogućnost da podnese gubitak, apetit prema riziku i sl.
- redovito ažuriranje primjerenosti danih preporuka te usklađivanje istih sa stanjem i trendovima na tržištima kapitala
- periodičko izvještavanje o stanju, prinosima te strukturi imovine klijenta
- periodičnu procjenu primjerenosti financijskih instrumenata koji su uključeni u preporuku (najmanje polugodišnje)
- praćenje transakcija s financijskim instrumentima i pojedinim drugim proizvodima koje klijent poduzima koristeći usluge Banke na pojedinim kanalima Banke (sukladno ugovornoj dokumentaciji)

Davanje osobnih preporuka podrazumijeva izradu investicijskog profila klijenta s obzirom na:

- razinu njegovog znanja i iskustava na području tržišta kapitala
- spremnost na preuzimanje rizika
- sposobnost podnošenja gubitaka te
- njegove investicijske ciljeve

Kako bi Banka bila u mogućnosti pružiti osobnu preporuku mora profilirati klijenta i procijeniti primjerenost određenih osobnih preporuka s obzirom na investicijski profil klijenta¹.

Banka najmanje svakih 6 (šest) mjeseci vrši procjenu primjerenosti sadržaja osobnih preporuka za pojedine profile klijenata te, s obzirom na ekonomsku situaciju i tržišna kretanja, eventualno korigira dane preporuke ili preporučenu strukturu imovine klijenata.

2.6.1. OSNOVA PRUŽANJA USLUGE INVESTICIJSKOG SAVJETOVANJA

Banka ne pruža uslugu investicijskog savjetovanja na neovisnoj osnovi.

Banka pružanje usluge investicijskog savjetovanja temelji na ograničenoj analizi različitih vrsta financijskih instrumenata.

Davanje osobnih preporuka u smislu investicijskih ponuda ograničeno je primarno na financijske instrumente: udjele u subjektima za zajednička ulaganja, odnosno otvorene investicijske fondove s javnom ponudom pod upravljanjem društava za upravljanje investicijskim fondovima s kojima Banka ima zaključene ugovore o distribuciji.

Pored navedenih financijskih instrumenta Banka će davati osobne preporuke klijentima s kojima je sklopila Ugovor o pružanju usluga investicijskog savjetovanja i glede drugih pojedinih financijskih proizvoda, a koje distribuira temeljem ugovora sa proizvođačima predmetnih proizvoda i/ili kojima je sama proizvođač, a koji mogu uključivati neke od sljedećih:

- životnog osiguranja
- investicijsko osigurateljni proizvodi
- upakirani investicijski proizvodi
- ugovor o stambenoj štednji
- ugovor o oročenju sredstava (štednja)

Banka zadržava pravo proširiti preporuke i na druge financijske proizvode koji ne moraju pripadati kategoriji financijskih instrumenata, a koji mogu sadržavati investicijske komponente.

2.6.2. DODATNI POTICAJI

Za sve gore navedene vrste financijskih proizvoda PBZ prima i/ili zadržava pravo primati naknadu za distribuciju.

Informacije o naknadama za distribuciju i dodatnim poticajima mogu se pronaći u obrascima s Općim informacijama za svaki pojedini proizvod, sukladno zakonskoj regulativi.

¹ Vidjeti poglavlje Procjena primjerenosti

2.6.3. IZRADA INVESTICIJSKOG PROFILA KLIJENTA

Usluga investicijskog savjetovanja uključuje izradu investicijskog profila klijenata. Investicijski profil klijenata se izrađuje na temelju propisanih obrazaca Banke:

- upitnik o razini znanja i iskustva
- upitnik o investicijskim ciljevima

Procjena znanja i iskustva rezultira ocjenama razine znanja i iskustva od 0 do 4 (gdje je 0 najniža, a 4 najviša ocjena). Rezultat procjene investicijskih ciljeva je investicijski profil klijenta, koji može biti konzervativni, umjereni i agresivni.

Procijenjena vrijednost znanja i iskustva od 0 do 4 ima sljedeća značenja:

- 0 – minimalna
- 1 – niska
- 2 – srednje niska
- 3 – srednje visoka
- 4 – visoka

Strategija svakog pojedinog investicijskog profila opisana je u nastavku:

- Konzervativni - Svrha je očuvanje realne vrijednosti ulaganja. S tim ciljem, namjera je preuzimanje minimalnih rizika te izražena nesklonost prema gubicima
- Umjereni - Svrha je umjeren rast realne vrijednosti ulaganja. S tim ciljem, namjera je preuzimanje ograničenih rizika te nesklonost prema umjerenim gubicima
- Dinamični - Svrha je značajan rast realne vrijednosti ulaganja. S tim ciljem, namjera je preuzimanje značajnih rizika te ograničena nesklonost prema gubicima

Ukoliko klijent ne pruži sve potrebne informacije za potrebe upitnika, Banka ne može pružati usluge investicijskog savjetovanja tom klijentu. Ukoliko klijent pruži netočne ili zavaravajuće podatke u upitniku, pružanje usluge kao i osobne preporuke u sklopu usluge investicijskog savjetovanja mogu biti neodgovarajući s obzirom na potrebe i interese klijenta koji je pružio takve odgovore.

Inicijalna osobna preporuka glede ulaganja kao i periodičke preporuke glede korekcije portfelja/ulaganja kao i procjene primjerenosti transakcija temelje se na razini znanja i iskustva i investicijskom profilu klijenta.

2.6.4. PROCJENA PRIMJERENOSTI

Banka periodički, a najmanje svakih 6 mjeseci vrši provjeru usklađenosti strukture imovine klijenta s utvrđenim profilom klijenta. Pri tome Banka u cijelosti uzima u obzir sve prethodno prikupljene informacije o klijentu, njegovoj imovini i naknadnim transakcijama te daje investicijski savjet glede usklađenja između osobnih preporuke te strukture imovine klijenata.

Klijent će sve obavijesti o redovitoj procjeni primjerenosti dobivati na trajnom mediju, sukladno Ugovoru o pružanju usluga investicijskog savjetovanja

Također, usluga investicijskog savjetovanja obuhvaća i praćenje transakcija klijenata s financijskim instrumentima i drugim sličnim proizvodima u smislu kontrole primjerenosti transakcija u odnosu na utvrđeni investicijski profil klijenta te njegovo znanje i iskustvo na području tržišta kapitala.

Ukoliko Banka utvrdi da je namjeravana transakcija primjerena investicijskom profilu klijenta, klijent će transakciju biti u mogućnosti izravno provesti.

Ukoliko Banka utvrdi da namjeravana transakcija nije primjerena investicijskom profilu klijenta, klijenta će se na isto upozoriti te:

- klijent će biti u mogućnosti provesti transakciju uz izričitu suglasnost ukoliko ista ne obuhvaća financijske instrumente / proizvode koje Banka aktivno distribuira (za koje prima distribucijsku naknadu)
- klijent neće biti u mogućnosti provesti transakciju ukoliko ista obuhvaća financijske instrumente / proizvode koje Banka aktivno distribuira (za koje prima distribucijsku naknadu)

Prethodna kontrola primjerenosti provodi se na u odnosu na zadane naloge i ukupan portfelj klijenata (stanje imovine na t-1, odnosno prethodni radni dan), a prije izvršenja samih transakcija na svim kanalima Banke uključujući poslovnicu, On-line bankarstvo [PBZ digitalno bankarstvo] i transakcije glede kupnje i prodaje financijskih instrumenata kroz brokersku uslugu (uključujući PBZInvestor i telefonski kanal)

Naknadne kontrole primjerenosti obuhvaćaju ukupni portfelj imovine klijenata u evidencijama Banke bez obzira na kanale putem kojih su transakcije izvršene.

2.6.5. KONTROLE U SKLOPU PROCJENE PRIMJERENOSTI

Imajući u vidu investicijski profil Banka, a uzimajući u obzir različite kriterije za svaki od profila, Banka provodi sljedeće kontrole u svrhu procjene primjerenosti:

VaR ili izloženost imovine	Kompleksnost proizvoda	Potrebe za rezervama i likvidnosti	Koncentracija izdavatelja	Koncentracija kompleksnih proizvoda	Period držanja imovine
Visina izloženosti riziku Portfelja Klijenta mora biti manja ili jednaka maksimalnoj vrijednosti za Investicijski profil temeljem Upitnika	Razina kompleksnosti proizvoda mora odgovarati razini znanja i iskustva Klijenta temeljem Upitnika.	Iznos Rezerve i Likvidnosti u Portfelju Klijenta mora biti u skladu (jednak ili veći) s iznosom naznačenim u Upitniku	Koncentracija finansijskih instrumenata svakog pojedinog izdavatelja u Portfelju Klijenta u skladu je s gornjom maksimalnom vrijednosti	Koncentracija kompleksnih proizvoda u Portfelju Klijenta u skladu je s gornjom maksimalnom vrijednosti	Iznos dugoročnih investicijskih proizvoda u Portfelju Klijenta odgovara iznosu naznačenom u Upitniku

Za izračun indikatora VaR (izloženost imovine riziku) Banka koristi sljedeće postavke:

- razina pouzdanosti: 99%
- vremenski period: 90 kalendarskih dana
- cijene: tjedno
- povijesni pregled: 3 godine
- jedinice subjektima u zajednička ulaganja – procjena se radi na temelju volatilnosti neto vrijednosti imovine (NAV - net asset value)

Drugim riječima, koristeći gore navedene postavke Banka sa devedesetdevet-postotnom sigurnošću procijera mogući gubitak po određenom instrumentu (odnosno ukupnom portfelju klijenta) u sljedećih 90 kalendarskih dana, a iste procjene radi tjednom frekvencijom temeljem povijesnih podataka za protekle tri godine.

Referentna valuta za izračun VaR-a je EUR.

2.6.6. OPIS DOKUMENATA POVEZANIH S USLUGOM INVESTICIJSKOG SAVJETOVANJA

Radi cjelovitog definiranja sadržaja usluge investicijskog savjetovanja, klijenti trebaju uzeti u obzir i sljedeće dokumente:

- Ugovor o pružanju usluge investicijskog savjetovanja
- Obrazac općih informacija o usluzi distribucije UCITS fondova
- KIID obrazac za svaki distribuirani UCITS fond
- Opće informacije za svaki distribuirani UCITS fond
- Obrazac općih informacija za sve ostale financijske proizvode
- Obrazac općih informacija za uslugu investicijsko savjetovanje
- Opći uvjeti o investicijskim uslugama Privredne banke Zagreb d.d.
- Podaci o investicijskim uslugama Privredne banke Zagreb d.d.
- Cjenik investicijskih usluga

2.7. INVESTICIJSKO SAVJETOVANJE ZA PRAVNE OSOBE GLEDE TRANSAKCIJA KOJE UKLJUČUJU OTC IZVEDENICE

Investicijsko savjetovanje je investicijska usluga koju Banka pruža u skladu s odredbama Zakona o tržištu kapitala te relevantnim podzakonskim propisima, kao i svim relevantnim uredbama EU koje se izravno primjenjuju u svim državama članicama.

Usluga investicijskog savjetovanja podrazumijeva davanje osobnih preporuka vezanih uz rizičnost i strukturu financijske imovine klijenata pravnih osoba kada isti klijenti namjeravaju poduzimati transakcije s OTC izvedenicama.

U sklopu usluge Banka klijentu pruža preporuke koje će mu pomoći glede provedbe transakcija s OTC izvedenicama uvažavajući:

- Specifične potrebe klijenta i strukturu njegove imovine
- Njegova dosadašnja iskustva s financijskim proizvodima
- Financijske ciljeve klijenta i vremenski horizont ulaganja
- Sklonost prema preuzimanju rizika

Temeljem odgovora klijenta na pitanja iz Upitnika o procjeni primjernosti (dalje u tekstu: Upitnik), Banka bolje upozna klijenta te utvrđuje:

- Razinu znanja i iskustva klijenta na području tržišta kapitala i financijskih instrumenata
- Investicijski profil koji uzima u obzir financijsku situaciju i investicijske ciljeve klijenta

Usluga investicijskog savjetovanja koju Banka pruža uključuje:

- Izrada i ažuriranje investicijskog profila klijenata, kao i procjena znanja i iskustva klijenata na području tržišta kapitala

-
- Davanje osobnih preporuka glede transakcija s OTC izvedenicama s obzirom na profil klijenta koji se izrađuje u odnosu na njegovo znanje, prethodno iskustvo, mogućnost da podnese gubitak, apetit prema riziku i sl.

Usluga investicijskog savjetovanja se u Banci pruža centralizirano, na način da ovlaštena tijela Banke do nose odluke kojima se periodički definiraju proizvodi te kriteriji koje Banka u sklopu usluge investicijskog savjetovanja preporučuje klijentima.

Banka pruža uslugu investicijskog savjetovanja na nesamostalnoj osnovi tj. usluga uključuje ograničeni raspon proizvoda koje Banka proizvodi i/ili distribuira temeljem ugovornih odnosa sa trećim stranama.

Banka ne pruža uslugu investicijskog savjetovanja na kontinuiranoj osnovi. Također, u sklopu usluge investicijskog savjetovanja Banka ne pruža redovitu ni periodičku procjenu primjerenosti portfelja imovine klijenta ni financijskih instrumenata koji su klijentu preporučeni. Banka pruža uslugu investicijskog savjetovanja i provodi procjenu primjerenosti isključivo prije ugovaranja i provedbe transakcija koje uključuju OTC izvedenice.

Banka ne naplaćuje naknadu za pružanje usluge investicijskog savjetovanja.

2.8. ZAPRIMANJE I PRIJENOS NALOGA GLEDE UDJELA U UCITS FONDovima

Predmetna usluga odnosi se na investicijsku uslugu zaprimanje i prijenos naloga klijenata, ali se opseg iste ograničava na udjela u otvorenim investicijskim fondovima sa javnom ponudom (dalje u tekstu: udjeli u UCITS fondovima).

Usluga zaprimanje i prijenos naloga glede udjela u UCITS fondovima obuhvaća zaprimanje i prijenos naloga u vezi s udjelima u UCITS fondovima u ponudi društava za upravljanje investicijskim fondovima s kojima Banka ima ugovorenu distribuciju udjela u fondovima, a temeljem zahtjeva klijenta za stjecanje / otpuštanje / zamjenu udjela u UCITS fondovima. Također, usluga obuhvaća i eventualne pomoćne usluge u svezi pružanja gore navedenog.

Prilikom pružanja usluge zaprimanje i prijenos naloga glede udjela u UCITS fondovima, primjenjuju se Opći uvjeti o korištenju investicijskih usluga Privredne banke Zagreb d.d. kao i Politika izvršavanja naloga koji su dostupni u svim poslovnicama Banke kao i na službenim internetskim stranicama Banke.

Usluge koje Banka pruža uključuju:

- Zaprimanje zahtjeva klijenta za stjecanje, otpuštanje i/ili zamjenu udjela u UCITS fondovima na koje se usluga odnosi
- Korištenje gore navedene usluge u poslovnicama Banke
- Korištenje gore navedene usluge i na drugim, direktnim kanalima Banke, u slučaju da su iste ugovorene od strane klijenta, On-line bankarstvo [PBZ digitalno bankarstvo] i Com@net

-
- Prosljeđivanje zaprimljenih naloga na izvršenje društvu za upravljanje investicijskim fondovima koje upravlja investicijskim fondom glede kojeg je zaprimljen nalog.

Dodatno, Banka obavlja uslugu platnog agenta koja obuhvaća:

- isplatu novčanih sredstava temeljem zahtjeva za otkup udjela iz pojedinog fonda odnosno pod-fonda krovnog fonda na transakcijski račun imatelja udjela,
- prienos novčanih sredstava s transakcijskog računa temeljem zahtjeva za izdavanje udjela pojedinog fonda odnosno pod-fonda krovnog fonda,
- vođenje registra vlasnika udjela uplaćenih putem platnog agenta u Republici Hrvatskoj,
- prosljeđivanje zbirnog zahtjeva za izdavanje i otkup udjela u pojedinom fondu odnosno pod-fondu krovnog fonda na obradu društvu za upravljanje te obavljanje zbirne naplate i plaćanje temeljem istih,
- plaćanja likvidacijskog salda imateljima udjela u slučaju likvidacije ili raspuštanja fondova odnosno pod-fondova krovnog fonda,
- osiguravanje svih relevantnih dokumenata i informacija imateljima udjela,
- upravljanje pritužbama imatelja udjela.

Banka će sve izvještaje i obavijesti o obavljenim uslugama platnog agenta dostavljati Klijentu sukladno odabranom načinu izvještavanja koji je Klijent naznačio na obrascu zadnje zaprimljenog zahtjeva za izdavanje odnosno otkup udjela pojedinog fonda odnosno pod-fonda krovnog fonda i to:

- elektroničkom poštom,
- pisanim putem na adresu prebivališta Klijenta ili
- u poslovnici Banke, po izričitom zahtjevu Klijenta.

Odabrani način izvještavanja o uslugama platnog agenta ažiurira se sa svakim novim zahtjevom za izdavanje odnosno otkup udjela u pojedinom fondu odnosno pod-fondu krovnog fonda. Iznimno, način izvještavanja prilikom davanja zahtjeva za izdavanje udjela pojedinog fonda odnosno pod-fonda krovnog fonda putem trajnog naloga je način izvještavanja ugovoren zadnjim zaprimljenim zahtjevom za izdavanje odnosno otkup udjela u pojedinom fondu odnosno pod-fondu krovnog fonda. Ukoliko je zahtjev za izdavanje udjela pojedinog fonda odnosno pod-fonda krovnog fonda putem trajnog naloga ujedno i Klijentov prvi zahtjev za izdavanje udjela u pojedinom fondu odnosno pod-fondu krovnog fonda, način izvještavanja jest onaj koji je ugovoren za transakcijski račun u Banci. Dodatno, redovni način izvještavanja prilikom davanja zahtjeva za izdavanje udjela pojedinog fonda odnosno pod-fonda krovnog fonda putem digitalnog banкарства smatra se e-mail, odnosno u poslovnica Banke ukoliko podatak o e-mail adresi Klijenta nije poznat.

Ako Klijent koristi i usluge platnog agenta i usluge skrbništva Banke, navedena pravila za dostavu izvještaja i obavijesti koja se primjenjuju za usluge platnog agenta će se automatski primjenjivati i za dostavu izvještaja i obavijesti po uslugama skrbništva.

3. RAZVRSTAVANJE KLIJENATA

Banka je - s obzirom na znanje, iskustvo, financijsku situaciju i ulagačke ciljeve Klijenata - obvezna razvrstati Klijente u male i profesionalne ulagače te iste obavijestiti o navedenom razvrstavanju. Banka može pojedine profesionalne ulagače dalje razvrstati u kvalificirane nalogodavce, ukoliko isti zadovoljavaju uvjete propisane odredbama ZTK-a.

3.1. MALI ULAGAČI

Banka će automatski razvrstati i tretirati kao male ulagače sve fizičke i pravne osobe i pravne subjekte koji se ne mogu smatrati profesionalnim ulagačima ili kvalificiranim nalogodavcima.

3.2. PROFESIONALNI ULAGAČI

Klijenti koji se smatraju profesionalnim ulagačima

Profesionalnim ulagačima smatraju se Klijenti koji posjeduju dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj procjeni rizika koji su s time povezani.

Subjekti koji se smatraju profesionalnim ulagačima kod pružanja svih investicijskih i pomoćnih usluga u odnosu na sve financijske instrumente su:

- subjekti koji za djelovanje na financijskom tržištu podliježu obvezi odobrenja ili/i nadzora nadležnog regulatornog tijela:
 - investicijska društva,
 - kreditne institucije,
 - ostale financijske institucije s odobrenjem za rad koje je izdalo nadležno tijelo u skladu sa zakonskim propisima koji uređuju njihov rad,
 - osiguravajuća društva,
 - subjekti za zajednička ulaganja i njihova društva za upravljanje,
 - društva za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinski fondovi,
 - mirovinska osiguravajuća društva,
 - trgovci robom i izvedenicama na robu,
 - lokalna društva,
 - ostali institucionalni ulagači čija glavna djelatnost nije obuhvaćena ovom točkom, a podliježu obvezi odobrenja ili nadzora za djelovanje na financijskome tržištu.

-
- pravne osobe koje u odnosu na prethodnu poslovnu godinu za koju su dostupna posljednja revidirana financijska izvješća odnosno nerevidirana financijska izvješća koja redovito dostavljaju relevantnim nadzornim tijelima ako ne postoji obveza revizije sukladno važećim propisima, a zadovoljavaju najmanje dva od sljedećih uvjeta:
 - ukupna aktiva iznosi najmanje 20.000.000,00 eura,
 - neto prihod u visini od najmanje 40.000.000,00 eura,
 - kapital u visini od najmanje 2.000.000,00 eura.
 - nacionalne i regionalne vlade, javna tijela za upravljanje javnim dugom, središnje banke, međunarodne i supranacionalne institucije kao što su Svjetska banka, Međunarodni monetarni fond, Europska središnja banka, Europska investicijska banka i slične međunarodne organizacije..
 - ostali institucionalni ulagači čija je glavna djelatnost investiranje u financijske instrumente, a koji ne podliježu obvezi odobrenja ili nadzora rada na financijskom tržištu od strane nadležnog tijela, uključujući i subjekte osnovane u svrhu sekuritizacije imovine.

Prethodno navedene subjekte i pravne osobe Banka će automatski razvrstati i tretirati kao profesionalne ulagače, ukoliko isti ispunjavaju uvjete koji su određeni za navedenu kategorizaciju.

Klijenti koji se mogu tretirati kao profesionalni ulagači

Osim klijenata koji se smatraju profesionalnim ulagačima. Banka može kao profesionalne ulagače tretirati - ti i druge klijente, pravne i fizičke osobe, ukoliko isti to zahtijevaju i ukoliko ispunjavaju potrebne kriterije i postupke.

Zahtjev Klijenta - malog ulagača da ga se tretira kao profesionalnog ulagača - može biti općenit ili u odnosu na neku posebnu investicijsku uslugu ili transakciju ili pomoćnu uslugu ili vrstu transakcije ili proizvod. Navedeni zahtjev se mora dostaviti Banci na propisanom obrascu - „Zahtjev za promjenu kategorizacije malog ulagača” - koji se, u svrhu razvrstavanja Klijenta, smatra procjenom Klijentovog znanja, iskustva i stručnog znanja - ovisno o vrsti transakcije ili usluge te o sposobnosti donošenja vlastite odluke o ulaganjima i razumijevanju uključenog rizika.

U okviru navedenog Zahtjeva Klijent mora zadovoljiti najmanje dva od navedena kriterija da bi se mogao kvalificirati za tretman profesionalnog ulagača:

- Klijent je na za njega mjerodavnom tržištu kapitala izvršio prosječno 10 transakcija u iznosu većem od 26.544,56 eura po pojedinoj transakciji u svakom tromjesečju u posljednjih godinu dana,
- visina Klijentovog portfelja financijskih instrumenata prelazi 500.000,00 eura,
- Klijent radi ili je radio u financijskom sektoru najmanje godinu dana na poslovima koji zahtijevaju znanje o planiranim transakcijama ili uslugama.

Ako se mali ulagač tretira kao profesionalni ulagač to za njega kao Klijenta predstavlja ujedno i odricanje od više razine zaštite koja proizlazi iz pravila poslovnog ponašanja i eventualni gubitak razine zaštite i prava koju Klijentu omogućuje sustav zaštite ulagača.

3.3. KVALIFICIRANI NALOGODAVCI

Kvalificirani nalogodavac je podkategorija profesionalnog ulagača. Kvalificiranim nalogodavcima se smatraju:

- investicijska društva,
- kreditne institucije,
- osiguravajuća društva,
- društva za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom i otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom,
- društva za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinski fondovi,
- druge financijske institucije koje podliježu obvezi ishođenja odobrenja za rad ili čije je poslovanje uređeno propisima RH,
- druge financijske institucije koje podliježu obvezi ishođenja odobrenja za rad ili čije je poslovanje uređeno propisima Europske zajednice ili države članice,
- osobe čije redovito poslovanje obuhvaća trgovanje za vlastiti račun s robom i/ili izvedenicama na robu, osim ako nisu uključene u Grupi čija je osnovna djelatnost pružanje drugih investicijskih usluga u skladu sa ZTK-om ili bankovnih usluga u skladu sa zakonom koji uređuje osnivanje i rad kreditnih institucija,

-
- lokalna društva,
 - nacionalne vlade i javna tijela za upravljanje javnim dugom i središnje banke,
 - nadnacionalne organizacije

Banka može kvalificiranim nalogodavcima pružati sljedeće investicijske usluge i obavljati investicijske aktivnosti:

- zaprimanje i prijenos naloga u svezi s jednim ili više financijskih instrumenata,
- izvršavanje naloga za račun Klijenta,
- trgovanje za vlastiti račun,
- pomoćne usluge koje su izravno povezane s navedenim transakcijama.

Prilikom pružanja investicijskih i pomoćnih usluga te obavljanja investicijskih aktivnosti navedenih u prethodnoj točki Banka se nije dužna pridržavati obveza koje se odnose na sljedeće:

- pravila poslovnog ponašanja,
- izvještavanje Klijenta o uslugama koje mu je pružilo (uključujući i troškove vezane uz transakcije i usluge koje su izvršene za račun Klijenta),
- vođenje evidencije koja uključuje dokumente kojima se uređuju međusobna prava i obveze između Klijenta i Banke,
- razvrstavanje Klijenata u male ili profesionalne ulagače,
- mjere i postupke koji omogućavaju ažurno i korektno izvršavanje naloga za račun Klijenta u odnosu na naloge ostalih Klijenata ili trgovinske interese Banke, kako je definirano Politikom izvršavanja naloga,
- točno i neodgodivo evidentiranje podataka o izvršenju naloga za račun Klijenta,
- točno i neodgodivo alociranje naloga izvršenih za račun Klijenta,
- neodgodivo izvršavanje usporedivih naloga za račun Klijenta prema vremenu prihvaćanja naloga od strane Banke osim ako to ne onemogućavaju prevladavajući uvjeti na tržištu ili osim ako interesi Klijenta ne nalažu drugačije postupanje,
- neodgodivo obavještavanje Klijenta o svim značajnim poteškoćama vezanima uz uredno izvršavanje naloga za račun klijenta čim Banka za njih sazna,

-
- zabranu zlouporabe informacije u svezi s još neizvršenim nalogom Klijenta (za njegov račun) i poduzimanje svih razumnih postupaka u svrhu sprječavanja zlouporabe takvih informacija od strane relevantnih osoba Banke,
 - kada je Banka odgovorna za nadzor ili organizaciju namire izvršenog naloga za račun Klijenta, obvezna je poduzeti sve razumne korake kako bi omogućila da svi financijski instrumenti ili novčana sredstva Klijenta primljeni u namiri navedenog izvršenog naloga budu pravovremeno i uredno isporučeni na račun odgovarajućeg Klijenta,
 - izvršavanje naloga po najpovoljnijim uvjetima za Klijenta kako je definirano Politikom izvršavanja naloga.

3.4. IZMJENA KATEGORIZACIJE KLIJENTA

U odnosu na fizičke osobe koje su razvrstane u kategoriju malih ulagatelja, Banka ni u kom slučaju ne prihvaća zahtjeve za premještanje u višu kategoriju.

U odnosu na pravne subjekte koji su razvrstani kao mali ulagatelji, Banka ni u kom slučaju ne prihvaća zahtjeve za premještanjem u višu kategoriju, osim ako je navedeni Klijent već ranije zatražio premještanje u nižu kategoriju, a još uvijek zadovoljava kriterije više kategorije u trenutku upućivanja zahtjeva za premještanjem u višu kategoriju.

Banka prihvaća zahtjeve Klijenata za premještanjem u nižu kategoriju u svim slučajevima.

Zahtjevi za premještanjem u nižu kategoriju podnose se u pisanom obliku te su ih zakonski predstavnik Klijenta ili subjekt s potrebnim ovlaštenjima dužni potpisati.

U odnosu na mogućnost premještanja u višu ili nižu kategoriju, Banka:

- ne koristi mogućnost razvrstavanja velikih poduzeća u kategoriju kvalificiranih nalogodavatelja, stoga ne prihvaća zahtjeve malih ulagatelja niti profesionalnih ulagatelja za premještanjem u višu kategoriju kvalificiranih nalogodavatelja;
- omogućava klijentima zahtjeve za premještanjem u nižu kategoriju, odnosno iz kategorije kvalificiranog nalogodavatelja u kategoriju profesionalnog ulagatelja ili malog ulagatelja te iz kategorije profesionalnog ulagatelja u kategoriju malog ulagatelja. U takvim slučajevima moguće je izraditi zahtjev opće prirode ili samo za izvedenice, istovremeno zadržavajući kategorizaciju Banke za investicijske proizvode koji nisu izvedenice. Prihvaćanje takvih zahtjeva ne podliježe obvezi provjere traženih uvjeta;

-
- omogućava ponovnu uspostavu ranije dodijeljene kategorije, pod uvjetom da još uvijek ispunjavaju tražene uvjete, onim klijentima koji su već ranije zatražili premještanje u nižu kategoriju, odnosno iz kategorije kvalificiranih nalogodavatelja u kategoriju profesionalnih ulagatelja ili malih ulagatelja kao i iz kategorije profesionalnih ulagatelja u male ulagatelje.

Ako su zadovoljeni gore navedeni uvjeti, zahtjevi za premještanjem u višu i nižu kategoriju podnose se u pisanom obliku te se procjenjuju testom sposobnosti koji provodi Banka (provjera postoje li s time povezani kriteriji i dokumentacija).

Banka je dužna putem trajnog medija obavijestiti Klijenta o njegovom potencijalnom pravu da zatraži drugačije razvrstavanje, kao i o ograničenjima u razini zaštite koja mogu nastati kao posljedica drugačijeg razvrstavanja.

4. FINANCIJSKI INSTRUMENTI

Financijski instrumenti su:

- prenosivi vrijednosni papiri,
- instrumenti tržišta novca,
- jedinice u subjektima za zajednička ulaganja, tj. udjeli u otvorenim investicijskim fondovima,
- izvedenice.
- investicijski certifikati.

Sukladno ZTK-u financijski instrumenti mogu se razvrstati na jednostavne i kompleksne financijske instrumente.

Jednostavni financijski instrumenti uključuju:

- instrumente tržišta novca,
- dionice uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu ili na istovjetnom tržištu treće države,
- obveznice ili druge oblike sekuritiziranog duga, osim onih obveznica ili drugih oblika sekuritiziranog duga u koje su ugrađene izvedenice različitih vrsta obveznica,
- udjele u određenim investicijskim fondovima s javnom ponudom.

Financijski instrumenti koji ne pripadaju prethodno navedenim kategorijama smatrat će se kompleksnim financijskim instrumentima, osim ako nije drugačije propisano ZTK-om.

Rizici za ulagače u financijske instrumente

Rizici ulaganja u financijske instrumente najvažnije su okolnosti na koje Klijent mora obratiti pozornost prilikom donošenja odluke o kupnji ili prodaji financijskih instrumenata. Glede kvantifikacije neizvjesnosti pri ulaganju, rizik se može definirati kao poznavanje nekog stanja u kojemu se kao posljedica neke odluke može pojaviti niz rezultata. Vjerojatnost ostvarivanja svakog rezultata može biti poznata ili može biti predmetom osobne procjene donositelja odluke što je čest slučaj (u ovom slučaju ulagača i/ili izdava telja). Sukladno odredbama ZTK-a ne može se pretpostaviti da mali ulagač za razliku od profesionalnog ulagača posjeduje znanje i iskustvo potrebno za procjenu rizika u svezi s onim investicijskim uslugama ili transakcijama ili vrstom transakcije ili proizvoda za koje je razvrstan kao mali ulagač.

Opći rizici ulaganja u financijske instrumente su sljedeći:

1. **Rizik države** - rizik uvjetovan rejtingom nacionalnog gospodarstva u svjetskom okruženju u koji se ubrajaju:

- **Rizik suvereniteta** - rizik izostanka sposobnosti i/ili volje otplate dospjelog duga države.
- **Politički rizik** - rizik neočekivanih političkih promjena ili nestabilnosti u državi. Izvor nestabilnosti može biti promjena Vlade, regulatornih tijela i/ili ostalih političkih subjekata.
- **Ekonomski ili konjunktorni rizik** - rizik gubitka vrijednosti financijskog instrumenta uslijed recesije lokalnog gospodarstva.
- **Tečajni rizik** - rizik promjene deviznog tečaja. Promjena tečaja može utjecati na povrat (smanjiti ga ili povećati) od ulaganja u stranoj valuti.
- **Inflatorni rizik** - rizik pada vrijednosti financijskog instrumenta uslijed porasta opće razine cijena (inflacije).
- **Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa** - rizik znakovite promjene zakonskih i/ili poreznih propisa i/ili okvira poslovanja poduzeća na način koji negativno utječe na profitabilnost ulaganja u financijske instrumente i položaj ulagača.
- **Rizik prijenosa (transfera) kapitala** - rizik nastupanja zabrane iznošenja kapitala izvan državnih granica.

2. **Rizik izdavatelja** - rizik uvjetovan čimbenicima izravno povezanim s pojedinim poduzećem koje izdaje financijske instrumente u koji se ubrajaju:

- **Kreditni rizik** - rizik pada ili potpunog gubitka vrijednosti financijskog instrumenta uslijed pogoršanja boniteta, kreditnog rejtinga ili otvaranja stečaja nad izdavateljem.
- **Rizik industrije** - rizik značajne negativne promjene okvira poslovanja poduzeća u pogledu konkurencije, tehnologije, standarda i sl.
- **Upravljački rizik** - rizik neefikasne i destruktivne upravljačke strukture poduzeća koja negativno utječe na njegovu uspješnost.
- **Operativni rizik** - rizik gubitka koji proizlazi iz neadekvatnih ili pogrešnih poslovnih procesa poslovnog subjekta, ljudskih propusta ili grešaka i internih sustava u obavljanju poslovnih aktivnosti te vanjskih događaja. Uključuje rizik kvara na informatičkim sustavima, rizik prekida komunikacijskih veza između pružatelja usluge (npr. Banke), SKDD i/ili burze i/ili uređenih tržišta, prirodne katastrofe, prijevare.
- **Rizik od neisplate dividende** - rizik da dioničko društvo neće isplatiti dividendu što ovisi o odluci Glavne skupštine dioničkog društva, kao i o poslovanju istoga.
- **Ekološki rizik** - rizik nepovoljnog utjecaja na okoliš uslijed obavljanja poslovnih aktivnosti poduzeća.

3. **Rizik financijskog instrumenta** - rizik uvjetovan karakteristikama pojedinog financijskog instrumenta u koji se ubrajaju:

- **Rizik likvidnosti** - rizik nedovoljno brze mogućnosti kupnje ili prodaje financijskog instrumenta na sekundarnom tržištu kapitala bez značajnog gubitka vrijednosti uslijed smanjene atraktivnosti istog ili neefikasnosti tržišta.
- **Tržišni rizik** - rizik promjene vrijednosti (povećanja ili smanjenja) financijskog instrumenta uslijed dnevnih promjena njihovih tržišnih cijena.
- **Rizik psihologije tržišta** - rizik promjene vrijednosti financijskog instrumenta uslijed spekulativnih aktivnosti velikih investitora odnosno velikih korporativnih akcija na burzi.
- **Rizik promjene kamatnih stopa** - rizik smanjenja vrijednosti financijskog instrumenta uslijed promjene razine kamatnih stopa na tržištu u odnosu na kamatnu stopu/prinos na predmetni instrument.

-
- **Rizik druge ugovorne stranke** - rizik pojedine ugovorne strane/subjekta da druga ugovorna strana/subjekt neće moći ispuniti svoje ugovorne obveze. Ponekad se ova vrsta rizika naziva i rizikom od stečaja.
 - **Rizik namire** - rizik da će namira transakcije s financijskim instrumentom biti otežana ili sasvim nemoguća, tj. da druga ugovorna strana neće isporučiti predmetni financijski instrument ili neće ispuniti svoju novčanu obvezu koja proizlazi iz transakcije.
 - **Rizik reinvestiranja** - rizik da će se budući novčani primici od pojedinog financijskog instrumenta uložiti po nižem prinosu ili nižoj kamatnoj stopi od one koju nosi sam financijski instrument.
 - **Rizik "timinga"** - rizik propuštanja povoljnih pomaka cijene financijskog instrumenta uslijed pogrešnog odabira trenutka za kupnju ili prodaju financijskog instrumenta.
 - **Rizik financijske poluge** - rizik financiranja kupnje financijskih instrumenata putem kredita. Neovisno o vrsti imovine pri kojoj je izvor investiranja dobiven zaduživanjem, investicija u sebi sadrži povećani rizik od gubitaka. Naime, sama profitabilnost investicije ne utječe na obvezu vraćanja duga, već ga čak u određenom broju slučajeva može i povećati. S druge strane, troškovi takvog financiranja direktno utječu na smanjenje prinosa investicije.

Rizici za izdavatelje financijskih instrumenata

Rizici za izdavatelje financijskih instrumenata najvažnije su okolnosti na koje Klijent treba obratiti pozornost prilikom donošenja odluke o korištenju usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu ili bez obveze otkupa.

- **Tečajni rizik** - rizik porasta ili pada vrijednosti obveza na temelju izdanog financijskog instrumenta u stranoj valuti izraženog u domaćoj valuti.
- **Rizik promjene kamatnih stopa** - rizik porasta ili pada tržišnih prinosa/kamatnih stopa u odnosu na prinos/kamatnu stopu koju izdavatelj plaća na izdane financijske instrumente (tzv. trošak financiranja).
- **Reputacijski rizik** - rizik nepovoljnog utjecaja pojedinog događaja ili aktivnosti poduzeća na ugled poduzeća (primjerice, neuspjeha novog izdavanja financijskog instrumenta, nemogućnosti isplate kamate i/ili glavnice financijskog instrumenta, nepoštivanja regulatornih obveza u svezi s izvješćivanjem dioničara i javnosti).

Klijenti, osim gore navedenih rizika, trebaju obratiti pozornost i na rizike koji su opisani u nastavku ovoga materijala.

Diverzifikacija se s vremenom dokazala kao način uspješne ravnoteže rizika ulaganja i ostvarenog prinosa. Diverzificirano ulaganje predstavlja ulaganje u različite vrste financijskih proizvoda, različite rizičnosti, pa time i različite stope prinosa (kamate). Osobna imovina (ulaganje, ušteđevina), koja je diverzificirana (raspršena, kombinirana) u depozitima, stambenim štedionicama, životnom osiguranju, investicijskim fondovima i dionicama, pomaže u smanjenju ukupnog rizika ulaganja jer jedna vrsta investicije u određenom trenutku može ostvarivati zadovoljavajuće prinose, dok druga vrsta investicije ne ostvaruje zadovoljavajuće prinose. Naravno, diverzifikacija ulaganja ne jamči potpunu sigurnost ulaganja. Ona samo smanjuje ukupan rizik ulaganja.

Za eventualne dodatne informacije o strategijama ulaganja molimo Klijenta da se obrati svom investicijskom savjetniku

4.1. PRENOSIVI VRIJEDNOSNI PAPIRI

Prenosivi vrijednosni papiri su one vrste vrijednosnih papira koje su prenosive na tržištu kapitala kao što su dionice ili drugi vrijednosni papiri istog značaja koji predstavljaju udio u kapitalu ili članskim pravima u društvu, kao i potvrde o deponiranim dionicama, obveznice i druge vrste sekuritiziranog duga, uključujući i potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima te svi ostali vrijednosni papiri koji daju pravo na stjecanje ili prodaju takvih prenosivih vrijednosnih papira ili na temelju kojih se može obavljati plaćanje u novcu koje se utvrđuje na temelju prenosivih vrijednosnih papira, valuta, kamatnih stopa ili prinosa, robe, indeksa ili drugih mjernih veličina.

4.1.1. DIONICE

Dionice su vlasnički vrijednosni papiri koje izdaje dioničko društvo. Označavaju dio temeljnog kapitala tog društva, a njima je izraženo članstvo imatelja i s njima povezana prava i obveze. Mogu glasiti na donositelja ili na ime. Dionice nemaju rok dospijea.

Po sadržaju prava koja daju, dionice mogu biti redovne i povlaštene:

- redovne dionice su dionice koje imatelju daju:
 - pravo glasa na Glavnoj skupštini dioničara,
 - pravo na isplatu dijela dobiti društva (dividenda),
 - pravo na isplatu dijela ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase društva.
- povlaštene dionice su dionice koje imatelju daju neka povlaštena prava, npr. pravo na dividendu u unaprijed utvrđenom novčanom iznosu ili u postotku od nominalnog iznosa dionice, pravo

-
- prvenstva pri isplati dividende, isplati ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase i druga prava u skladu sa zakonom i statutom društva. Povlaštena dionica može biti kumulativna i participativna.
- kumulativna povlaštena dionica daje imatelju dionice, u skladu s odlukom o dividendi imateljima redovnih dionica.
 - participativna povlaštena dionica daje imatelju dionice, u skladu s odlukom o izdavanju dionica, pravo da osim određene dividende naplati i dividendu koja pripada imateljima redovnih dionica.

Dioničko društvo može izdati dionice s nominalnim iznosom i dionice bez nominalnog iznosa. Dionice s nominalnim iznosom su dionice na kojima je označen iznos njihove nominalne vrijednosti u odnosu na nominalni temeljni kapital dioničkog društva. Nominalni iznos dionice nije pokazatelj stvarne tržišne vrijednosti dionica. Stvarna vrijednost dionice utvrđuje se načelom ponude i potražnje na tržištu kapitala i vrijedi onoliko koliko vam je za nju netko u trenutku prodaje spreman platiti.

Rizici ulaganja u dionice

Stupanj rizika kod ulaganja u dionice ovisi o pravima koja dionice donose imatelju te kvaliteti (bonitetu) izdavatelja, ali i o općem stanju na tržištu kapitala.

Osim svih navedenih općih rizika, rizici koji su posebno povezani s dionicama su sljedeći:

- **Kreditni rizik** - u slučaju stečaja i likvidacije dioničkog društva vlasnici redovnih dionica bit će na posljednjem mjestu pri raspodjeli preostale imovine (tek nakon što se iz stečajne mase namire svi ostali vjerovnici). Posljedično, vrijednost dionica predmetnog poduzeća može se značajno smanjiti ili se u potpunosti izgubiti što može rezultirati potpunim gubitkom ulaganja za ulagača.
- **Tržišni rizik** - cijena dionice ili tržišna vrijednost dionice koja se formira na burzi ovisno o ponudi i potražnji može značajno fluktuirati, osobito kratkoročno, budući da na navedenu cijenu može utjecati niz domaćih i međunarodnih čimbenika kao što su npr. rezultati poslovanja dioničkog društva, očekivanja vezana uz buduće poslovanje te opći gospodarski i politički uvjeti. Tržišna vrijednost dionice ne utvrđuje se jednom zauvijek, već se neprestano mijenja i uvijek iznova definira.
- **Rizik likvidnosti** - dionicama se u pravilu trguje na organiziranim tržištima (burzama), a njihova cijena formira se temeljem ponude i potražnje. Ukoliko se ponuda i/ili potražnja za pojedinu dionicu značajno smanji ili u potpunosti iščezne (to se, u pravilu, događa tijekom tržišnih poremećaja, kriza i sl.) utrživost tih dionica također se smanjuje dovoljno brzo i bez značajnog gubitka vrijednosti, a u ekstremnim slučajevima dionice mogu postati potpuno neutržive. Općenito, dionice uvrštene u niže burzovne kotacije manje su likvidne od dionica koje su uvrštene u više burzovne kotacije.

-
- **Rizik neisplate dividende** - rizik da dioničko društvo neće isplatiti dividendu, ovisno o odluci Glavne skupštine dioničkog društva kao i poslovanju istoga.

Što je veći potencijalni povrat na ulaganje, to je veći rizik koji preuzima ulagač. Nastupanje jednog i/ili više navedenih rizika može uzrokovati velike gubitke za ulagača, čak i gubitak čitavog ulaganja.

4.1.2. OBVEZNICE

Obveznice su dugoročni dužnički vrijednosni papiri koje izdaju države, lokalne samouprave, banke i društvo kako bi financirali dugoročne investicije. Izdavanjem obveznica, izdavatelj istih obvezuje se vlasniku odnosno imatelju obveznica isplatiti određeni novčani iznos (kamatu i glavnicu) na način i sukladno uvjetima pod kojima je ista izdana.

Obveznice je moguće podijeliti prema njihovim brojnim karakteristikama, a najčešće na sljedeći način:

- prema izdavatelju
 - državne - izdavatelj je država, točnije ministarstvo financija ili državna riznica
 - municipalne - izdavatelj je jedinica lokalne uprave ili samouprave
 - korporacijske - izdavatelj je poduzeće
- prema kamatnoj stopi:
 - obveznice bez isplate kamate (kupona)
 - obveznice s nepromjenjivom kamatnom stopom (kuponom) - kamatna stopa ne mijenja se od izdavanja do dospelja
 - obveznice s promjenjivom kamatnom stopom (kuponom) - kamatna stopa mijenja se tj. prilagođava tržišnoj kamatnoj stopi određenom učestalošću (mjesečno, tromjesečno, polugodišnje i godišnje)
- prema otplati glavnice:
 - obveznice s jednokratnim dospeljem glavnice - izdavatelj glavnice otplaćuje o njezinom dospelju
 - obveznice s amortizirajućom otplatom glavnice

Obveznice se također mogu izdati u različitim valutama, mogu biti različite ročnosti (najčešće 3-10 godina), mogu biti neosigurane ili osigurane (npr. jamstvom), što ih čini trguje na organiziranim tržištima, ali i izravno između pojedinih sudionika na tržištu (tzv. OTC trgovanje).

Rizici ulaganja u obveznice

Rizici vezani uz obveznice uključuju:

- **Kreditni rizik** - vjerojatnost da izdavatelj obveznice neće biti u mogućnosti podmiriti svoje dospjele obveze temeljem izdane obveznice. Ovaj rizik nastupa u slučaju nesolventnosti tj. u slučaju stečaja izdavatelja. Stoga ulagač mora procijeniti bonitet izdavatelja te istome prilagoditi svoja očekivanja prinosa. Općenito, što je lošiji bonitet izdavatelja, traženi prinos bit će viši i obrnuto. Dakle, obveznice najvišeg boniteta, a time i najviše sigurnosti (i najnižeg prinosa) u pravilu su državne obveznice, slijede municipalne obveznice, a potom korporacijske.
- **Rizik promjene kamatnih stopa** - vjerojatnost promjene kamatne stope na tržištu u odnosu na kamatnu stopu na obveznicu. Promjene kamatnih stopa na tržištu obrnuto su proporcionalne od promjena cijene obveznice. Primjerice, ukoliko kamatna stopa na tržištu poraste više od kamatne stope na obveznicu, cijena obveznice će se smanjiti i obrnuto. Što kamatna stopa na obveznicu više i duže odstupa od tržišne kamatne stope, utjecaj na cijenu obveznice bit će izraženiji. Ovaj rizik najizraženiji je kod obveznica bez isplate kamate, nešto manje izražen kod obveznica s nepromjenjivom kamatnom stopom, a najmanje izražen kod obveznica s promjenjivom kamatnom stopom. Obveznice s duljim dospeljećem općenito će biti više izložene riziku promjene kamatnih stopa nego obveznice s kraćim dospeljećem.
- **Tečajni rizik** - vjerojatnost da će se smanjiti vrijednost obveznica koje su denominirane u jednoj valuti ili uz valutnu klauzulu, a izražene u drugoj valuti uslijed promjene tečaja tih dviju valuta. Primjerice, eurska protuvrijednost ulaganja u obveznice u dolarima s valutnom klauzulom smanjit će se ukoliko se smanji tečaj USD/ EUR (tj. EUR aprecira) i obrnuto.
- **Tržišni rizik** - rizik pada tržišne vrijednosti (cijene) obveznice uslijed uobičajenih periodičnih kretanja ponude i potražnje na tržištu kapitala. Na ponudu i potražnju, a time i na cijenu obveznice mogu, primjerice, utjecati promjena kreditnog rejtinga (boniteta) izdavatelja, promjene kamatnih stopa, vjerojatnost prijevremenog otkupa obveznice od strane izdavatelja itd.
- **Rizik likvidnosti** - vjerojatnost da će ulagač brzo i/ili bez većih gubitaka vrijednosti moći kupiti ili prodati obveznicu. Likvidnost obveznica ovisi o izdavatelju, o ukupnom iznosu izdanja, preostalom vremenu do dospeljeća, raznolikosti i brojnosti imatelja obveznice, općim tržišnim uvjetima i sl. S obzirom da ponuda i potražnja uvjetuju likvidnost, ne postoji garancija da će ulagač u željenom trenutku moći kupiti ili prodati pojedinu obveznicu.

4.2. INSTRUMENTI TRŽIŠTA NOVCA

Instrumenti tržišta novca su kratkoročni dužnički instrumenti kojima se uobičajeno trguje na tržištu novca i koji imaju rok dospijeca do 364 dana.

Instrumenti tržišta novca uključuju:

- **Trezorske zapise** - financijski instrumenti koje izdaje Ministarstvo financija Republike Hrvatske sukladno Pravilima i uvjetima aukcije trezorskih zapisa Ministarstva financija. Upisuju se na aukcijama koje objavljuje Ministarstvo financija Republike Hrvatske. U primarnoj aukciji prodaju se uz diskont, a kasnije se njima trguje na sekundarnom tržištu.
- **Blagajničke zapise** - prenosivi financijski instrumenti s uobičajenim rokom dospijeca od 35 dana. Izdaju ih državni trezori (ministarstva financija), državne agencije ili centralne banke. Blagajničke zapise u Republici Hrvatskoj izdaje Hrvatska narodna banka. Dužnički su instrumenti za održavanje likvidnosti. Smatraju se "nerizičnim" instrumentom, a njihove glavne karakteristike su sigurnost i umjereni prihod.
- **Komercijalne zapise** - prenosivi financijski instrumenti koje izdaju društva (izdavatelj), na ime, u nematerijaliziranom obliku. Omogućuju podmirenje kratkoročnih potreba društva tako da izdavatelj, ovisno o situaciji na tržištu, izdaje tranše zapisa koje su unutar limita uspostavljenog programa. Komercijalni je zapis najčešće neosigurani financijski instrument. Program izdavanja komercijalnih zapisa jest program financiranja kratkoročnih potreba društva unutar kojega je istom omogućeno izdavanje tranši komercijalnih zapisa različitih ročnosti, dospijeca i denominacije do maksimalnog ukupnog iznosa koji je predviđen programom. Komercijalne zapise izdaju poduzeća različitog boniteta pa su stoga komercijalni zapisi nesigurniji instrument nego trezorski ili blagajnički zapisi
- **Certifikate o depozitu** - prenosivi financijski instrumenti kojima banke pribavljaju kratkoročna novčana sredstva. Certificate o depozitu banke "prodaju" Republici Hrvatskoj ne trguje se certifikatima o depozitu.

Instrumenti plaćanja ne smatraju se instrumentom tržišta novca odnosno prenosivim vrijednosnim papirima.

Rizici ulaganja u instrumente tržišta novca

Ulagač koji ulaže u instrumente tržišta novca izložen je svim općim rizicima ulaganja u financijske instrumente.

Međutim, posebnu pažnju potrebno je posvetiti procjeni sljedećih rizika:

- **Kreditni rizik** - vjerojatnost da izdavatelj instrumenta tržišta novca neće biti u mogućnosti podmiriti svoje dospjele obveze koje proizlaze iz instrumenta. Spomenuta vjerojatnost bit će tim veća što je kreditni rejting odnosno bonitet predmetnog izdavatelja niži/lošiji. Što je veći kreditni rizik, premija rizika treba biti veća, a time i prinos koji ulagač očekuje na financijski instrument.
- **Rizik likvidnosti** - za instrumente tržišta novca, u pravilu, ne postoje organizirana sekundarna tržišta, pa se isti stoga najčešće drže do dospeljeća. Ukoliko ulagač želi prodati takav instrument, ne postoji garancija da će mu to uspjeti brzo i bez značajnog gubitka vrijednosti.
- **Tečajni rizik** - vjerojatnost da će se smanjiti vrijednost financijskog instrumenta denominiranog u jednoj valuti ili uz valutnu klauzulu, a izraženog u drugoj valuti uslijed promjene tečaja tih dviju valuta. Primjerice, eurska protuvrijednost ulaganja u komercijalni zapis u dolarima s valutnom klauzulom smanjit će se ukoliko se tečaj USD/ EUR smanji (tj. EUR aprecira) i obrnuto.

4.3. UDJELE U OTVORENIM INVESTICIJSKIM FONDovima S JAVNOM PONUDOM

Otvoreni investicijski fond s javnom ponudom jest zasebna imovina bez pravne osobnosti, koju uz odobrenje Agencije osniva društvo za upravljanje investicijskim fondovima, s ciljem prikupljanja novčanih sredstava javnom ponudom udjela u fondu, čija se sredstva ulažu u skladu s odredbama Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom. Imovina fonda podijeljena je na neograničeni broj udjela. Imatelji udjela u navedenom fondu imaju pravo, osim prava na razmjerni udio u dobiti fonda, u svako doba zahtijevati isplatu udjela i na taj način istupiti iz fonda.

Temeljni dokumenti svakog investicijskog fonda s kojim bi se trebao upoznati svaki ulagač prije ulaganja u udjele fonda, a koji definiraju karakteristike pojedinog fonda, uključujući i limite ulaganja odnosno rizičnost instrumenata u koje se ulažu prikupljena sredstva ulagača, su prospekt i statut.

S obzirom na karakteristike, postoje razne vrste investicijskih fondova s javnom ponudom kao što su primjerice:

- **Dionički fond** - vrsta investicijskog fonda koji sredstva ulaže primarno u dionice različitih društava. Zbog promjenjive prirode dionica, ulaganje u fond nosi veći rizik, ali je realna mogućnost ostvarenja većeg prinosa.
- **Novčani fond** - vrsta investicijskog fonda koji sredstva primarno ulaže u instrumente novčanog tržišta koji imaju minimalni rizik (depoziti, trezorski zapisi, blagajnički zapisi, komercijalni zapisi).

-
- **Obveznički fond** - vrsta investicijskog fonda koji sredstva primarno ulaže u obveznice različitih izdavatelja. Prinosi fondova su stabilni uz smanjen rizik zbog sigurnosti obveznica.
 - **Mješoviti fond** - vrsta otvorenih investicijskih fondova koji ulažu u razne vrste financijske imovine na temelju omjera propisanih prospektom i statutom fonda. Najčešći su podjednaki omjeri ulaganja u obveznice i dionice. Takav fond privlači ulagače koji žele ostvariti veći prinos kao kod dionica uz stabilnost kakvu imaju obveznice.
 - **Indeksni fond** - investicijski fond koji kopira sastav nekog indeksa doslovno ili samo ulaže u nekoliko dionica zastupljenih u indeksu. To je pasivna strategija ulaganja.

Rizici ulaganja u otvorene investicijske fondove s javnom ponudom

Osim općenitih rizika, najvažniji rizici ulaganja su sljedeći:

- **Kreditni rizik** - vjerojatnost da izdavatelj financijskog instrumenta koji je uključen u imovinu fonda ili osoba s kojom investicijsko društvo u svoje ime, a za račun fonda, sklapa poslove na financijskim tržištima, neće u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze, što bi negativno utjecalo na likvidnost i vrijednosti imovine fonda.
- **Valutni rizik** - imovina fonda se može uložiti u financijske instrumente denominirane u različitim valutama (npr. euro, američki dolar, švicarski franak, japanski jen), čime je taj dio imovine izložen riziku promjene tečaja pojedine valute u odnosu na obračunsku valutu u kojoj se mjeri prinos na ulaganje u fondu. Postoji rizik deprecijacije (pada) i aprecijacije (rasta) tečaja tih valuta, što može utjecati na rast ili pad vrijednosti udjela u fondu.
- **Rizik promjene kamatnih stopa** - predstavlja vjerojatnost da će prinos do dospeljeća kupljenih dužničkih vrijednosnih papira porasti odnosno da će u trenutku kada se dužnički vrijednosni papir treba unovčiti biti veći od onog uz koji je kupljen, a što će za posljedicu imati gubitak.
- **Tržišni rizik** - imovina fonda koja je uložena u financijske instrumente kojima se trguje na tržištima izložena je dnevnim promjenama cijena što utječe na rast ili pad vrijednosti imovine odnosno neto vrijednosti udjela.
- **Rizik likvidnosti** - vjerojatnost da će fond imati teškoće pri pronalaženju sredstava za namiru obveza povezanih s povlačenjem udjela iz fonda ili financijskim instrumentima zbog nemogućnosti brze prodaje financijske imovine po cijeni približno jednakoj fer vrijednosti te imovine ili pri prodaji željene količine nekog instrumenta u željenom trenutku.

-
- **Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa** - rizik značajne promjene zakonskih i/ili poreznih propisa na način koji negativno utječe na profitabilnost ulaganja u financijske instrumente i položaj ulagača. Ovaj rizik posebno je važan ukoliko ulagač ulaže u strane investicijske fondove čiji zakonski, a posebice porezni tretman može biti bitno drugačiji od onoga domaćih investicijskih fondova i time znatno utjecati na isplativost ulaganja.

4.4. IZVEDENICE

U izvedenice, koje se smatraju složenim financijskim instrumentima, ubrajaju se:

- opcije (engl. options), budućnosnice (engl. futures), zamjene (engl. swaps), kamatni unaprijedni ugovori (engl. forward rate agreements) i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na vrijednosne papire, valute, kamatne stope ili prinose, emisijske jedinice ili druge izvedene financijske instrumente, financijske indekse ili financijske mjerne veličine koje se mogu namiriti fizički ili u novcu,
- opcije, budućnosnice, zamjene, kamatni unaprijedni ugovori i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne ugovorne strane, osim zbog povrede ili drugih razloga za raskid ugovora,
- opcije, budućnosnice, zamjene i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički pod uvjetom da se njima trguje na uređenom tržištu i/ili na multi- lateralnoj trgovinskoj platformi (MTP) i/ili na organiziranoj trgovinskoj platformi (OTP), osim onih koji se odnose na veleprodajne energetske proizvode kojima se trguje na organiziranoj trgovinskoj platformi i koji se moraju namiriti fizički u skladu s uvjetima iz članka 5. Uredbe (EU) br. 2017/565,
- opcije, budućnosnice, zamjene, unaprijedni ugovori i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, ako nisu navedeni u trećoj podtočki ove točke i ako nemaju komercijalnu namjenu, koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata karakteristike drugih izvedenih financijskih instrumenata,
- izvedeni instrumenti za prijenos kreditnoga rizika,
- financijski ugovori za razlike (financial contract for differences),

-
- opcije, budućnosnice, zamjene, kamatni unaprijedni ugovori i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na klimatske varijable, vozarine, stope inflacije ili druge službene ekonomske statističke podatke, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne ugovorne strane, osim zbog povrede ili drugih razloga za raskid ugovora, kao i bilo koji drugi izvedeni financijski instrumenti koji se odnose na imovinu, prava, obveze, indekse i mjerne veličine koje nisu navedene u ovoj točki, a koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata uzimajući, između ostalog, u obzir da li se njima trguje na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi ili na organiziranoj trgovinskoj platformi,
 - emisijske jedinice koje se sastoje od bilo kojih jedinica priznatih za usklađenost sa zahtjevima zakona kojim se uređuje zaštita okoliša (sustav trgovanja emisijama).

Rizici ulaganja u izvedenice

Osim općenitih rizika, najvažniji rizici ulaganja su sljedeći:

- **Pozicijski rizik (vrsta tržišnog rizika)** - rizik gubitka zbog promjene cijene (povećanja ili smanjenja) financijskog instrumenta odnosno u slučaju financijskog instrumenta koji je izveden iz promjene cijene odnosno varijable:
 - **opći pozicijski rizik** - rizik gubitka na temelju promjene cijene financijskog instrumenta uslijed promjene razine kamatnih stopa ili većih promjena na tržištu kapitala, neovisno o bilo kojoj specifičnoj karakteristici tog financijskog instrumenta,
 - **specifični pozicijski rizik** - rizik gubitka na temelju promjene cijene financijskog instrumenta uslijed činjenica koje se odnose na njegovog izdavatelja odnosno u slučaju izvedenog financijskog instrumenta, uslijed činjenica koje se odnose na izdavatelja temeljnog financijskog instrumenta.
- **Rizik namire** koji uključuje i rizik druge ugovorne strane - rizici gubitaka na temelju neispunjavanja obveza druge ugovorne strane.
- **Tečajni rizik** - rizik gubitaka koji nastaje zbog promjene tečaja valuta
- **Robni rizik** - rizik gubitka koji nastaje zbog promjena cijena robe.
- **Kreditni rizik** - rizik gubitka koji nastaje zbog neispunjavanja novčane obveze.
- **Rizik likvidnosti** - rizik gubitka koji nastaje zbog postojeće ili očekivane nemogućnosti investicijskog društva da podmiri svoje novčane obveze u roku dospijeca.

4.5. INVESTICIJSKI CERTIFIKATI

Certifikati su vrijednosni papiri koji su prenosivi na tržištu kapitala i koji su, u slučaju otplate ulaganja od strane izdavatelja, rangirani iznad dionica.

Certifikat je financijski instrument koji ulagatelju pruža mogućnost stjecanja pozicije u temeljnoj financijskoj imovini kao što su burzovni indeksi, dionice, valute, sirovine ili kamatne stope.

Financijska institucija izdavatelj preuzima obvezu isplate certifikata, a karakteristike svakog financijskog instrumenta navode se u pripadajućem prospektu i dokumentima koji se uređuju prilikom svakog izdanja. S obzirom na to da postoji mnoštvo načina isplate koji ovise o vrstama certifikata, ovakvi financijski instrumenti odgovaraju različitim profilima odnosa rizika i dobiti pojedinih ulagatelja.

Ovisno o karakteristikama svakog pojedinog certifikata, oni omogućuju investiranje uz izbor horizonta ulaganja i u različitim tržišnim trendovima, a i velik je izbor temeljne financijske imovine na osnovu koje se oni izdaju.

Certifikati izlažu ulagatelja riziku izdavatelja, odnosno rizik se sastoji u potencijalnoj nemogućnosti izdavatelja da podmiri svoje obveze.

Razvrstavanje

Certifikati omogućuju i različite razine zaštite od rizika i tako se mogu prilagoditi različitim razinama tolerancije ulagatelja na rizike. Tako neki certifikati ne jamče zaštitu, određeni jamče djelomičnu ili uvjetnu zaštitu u slučajevima kada se zadovolje određeni preduvjeti koji se utanačuju u trenutku izdavanja certifikata, pa do onih koji jamče potpunu zaštitu kapitala i stoga su najbolji izbor ulagateljima koji su skloni vrlo niskim rizicima.

Certifikate je moguće podijeliti u skladu s njihovim konkretnim svojstvima i razini zaštite kapitala, a najčešće na sljedeći način:

- **certifikati sa zaštitom kapitala**

Certifikati sa zaštitom kapitala su financijski instrumenti koji omogućuju investiranje u temeljnu imovinu uz zajamčenu zaštitu dijela ili cijelog iznosa investiranog kapitala, pod uvjetom da su upisani u tijekom razdoblja početne ponude i ako se drže do dospeljeća.

- **certifikati s uvjetnom zaštitom kapitala**

Certifikati s uvjetnom zaštitom kapitala su financijski instrumenti koji ulagateljima omogućuju sudjelovanje u promjeni cijene temeljne financijske imovine i istodobno omogućuju djelomično jamstvo kapitala, pod uvjetom da se ne ostvare određene razine barijera koje se utvrđuju u trenutku izdavanja.

- **certifikati bez zaštite kapitala**

Certifikati bez zaštite kapitala proizvodi su koji preslikavaju trendove izvedbe u vrijednosti osnovne imovine. Neki proizvodi omogućuju proporcionalno sudjelovanje u osnovnim kretanjima.

- **certifikati s polugom**

Certifikat s polugom je financijski instrument koji kroz učinak financijske poluge pruža izloženost više nego proporcionalnu promjenama cijene temeljnog instrumenta.

Rizici vezani uz certifikate uključuju:

Osim općenitih rizika, najvažniji rizici ulaganja su sljedeći:

- **Kreditni rizik** - vjerojatnost da izdavatelj certifikata neće biti u mogućnosti podmiriti svoje dospjele obveze temeljem izdanog certifikata.
- **Tržišni rizik** - rizik pada tržišne vrijednosti (cijene) certifikata uslijed uobičajenih periodičnih kretanja ponude i potražnje na tržištu kapitala, ukoliko se certifikat prodaje prije dospjeća. Ukoliko se certifikat drži do dospjeća, ulagatelju se isplaćuje cijena definirana u uvjetima certifikata.
- **Tečajni rizik** - ako je cijena temeljnog instrumenta izražena u stranoj valuti, ulagatelji su izloženi riziku valutnog tečaja.

Svaki navedeni rizik detaljnije je opisan u Prospektu izdanja, Dokumentu s ključnim informacijama (KID), Konačnim uvjetima i ostaloj pripadajućoj dokumentaciji uz izdanje certifikata.

5. PROCJENA PRIKLADNOSTI

Prilikom pružanja investicijskih usluga (osim usluge investicijskog savjetovanja), Banka je dužna, temeljem podataka koje joj dostavi Klijent, izraditi profil o znanju i iskustvu (potencijalnog) Klijenta - malog ulagača na području ulaganja (uzimajući u obzir prirodu Klijenta, prirodu i opseg usluga, vrstu i složenost proizvoda ili transakcije te uključene rizike) kako bi ocijenila da li je prikladan proizvod ili investicijska usluga koja mu se nudi ili koju sam traži od Banke.

U slučaju (potencijalnog) Klijenta - profesionalnog ulagača ili kvalificiranog nalogodavca. Banka može ra zumno pretpostaviti da isti ima potrebna znanja i iskustvo za procjenu rizika u svezi s onim investicijskim uslugama ili transakcijama ili vrstama transakcija ili proizvoda za koje je razvrstan kao profesionalni ulagač

.Navedeni profil o znanju i iskustvu (potencijalnog) Klijenta - malog ulagača mora sadržavati sljedeće podatke:

- osnovne podatke o (potencijalnom) Klijentu,
- vrstu usluge, transakcija i financijskih instrumenata koji su poznati (potencijalnom) klijentu,
- prirodu, volumen i učestalost transakcija (potencijalnog) Klijenta s financijskim instrumentima i razdoblje u kojem su izvršene,
- zvanje i trenutno zanimanje (potencijalnog) Klijenta,
- određenu vrstu proizvoda ili investicijske usluge koju Banka nudi (potencijalnom Klijentu ili koju (potencijalni) Klijent sam traži od Banke.

Profil se izrađuje na temelju propisanog obrasca Banke - Upitnika za procjenu prikladnosti investicijske usluge koji je svakom Klijentu ili potencijalnom Klijentu dostupan prilikom ugovaranja navedenih usluga i aktivnosti.

Ako Banka na temelju prikupljenih podataka od (potencijalnog) Klijenta procijeni da neki proizvod ili usluga nisu prikladni za (potencijalnog) Klijenta, odnosno ako Banka prikladni za (potencijalnog) Klijenta, postoji mogućnost da navedeni proizvod ili usluga nisu prikladni za njega te da isti može biti izložen rizicima koji prelaze granice njegovog znanja i iskustva i/ili eventualno nema dovoljno znanja i iskustva da ih ispravno procijeni i/ili kontrolira s ciljem minimiziranja njihovih posljedica po njega. Ako Klijent i nadalje želi koristiti investicijsku uslugu na vlastitu odgovornost, dužan je potpisati Izjavu o namjeri korištenja investicijske usluge na vlastitu odgovornost koja se nalazi u okviru Upitnika za procjenu prikladnosti investicijske usluge.

Investicijske usluge koje se sastoje isključivo od zaprimanja i prijenosa i/ili izvršavanja naloga za račun Klijenta, s ili bez pomoćnih usluga, Banka može pružati i bez prikupljanja podataka ili davanja navedene procjene ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- usluge se odnose na:
 - dionice uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu ili na istovjetnom tržištu treće države ili
 - instrumente novčanog tržišta ili
 - obveznice ili druge oblike sekuritiziranog duga, osim onih obveznica ili sekuritiziranog duga u koje su ugrađene izvedenice ili
 - udjele u otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom ili
 - ostale jednostavne financijske instrumente,
- usluga se pruža na inicijativu (potencijalnog) Klijenta,
- (potencijalni) Klijent jasno je obaviješten kako prilikom pružanja navedenih usluga Banka nije dužna obaviti procjenu jesu li instrumenti ili usluge prikladni za Klijenta te da Klijent stoga ne uživa zaštitu u skladu s mjerodavnim pravilima poslovnog ponašanja.

Smatra se da usluga nije pružena na inicijativu Klijenta u slučaju kada Klijentov zahtjev za pružanjem usluge proizlazi iz individualne komunikacije izvršene od strane ili u ime Banke prema Klijentu, a koja sadrži poziv ili je usmjerena na to da utječe na Klijenta u svezi s određenim financijskim instrumentom ili određenom transakcijom.

Smatra se da je usluga pružena na inicijativu Klijenta unatoč tome što Klijent zahtijeva pružanje usluge na temelju svih oblika komunikacije u kojima je sadržana promidžba ili ponuda financijskih instrumenata, izvršenih na bilo koji način koji je po svojoj prirodi općenit i upućen javnosti, većoj skupini ili vrsti (potencijalnih) Klijenata.

6. MJESTA IZVRŠENJA NALOGA

Podaci o mjestima izvršenja naloga nalaze se u okviru Politike izvršavanja naloga koja se, između ostaloga, nalazi i na internetskoj stranici Banke (www.pbz.hr) kao i u poslovnicama Banke. Za dodatne podatke o mjestima izvršenja naloga potrebno je kontaktirati Brokerske poslove.

7. TROŠKOVI I IZDACI

Svi podaci o troškovima i povezanim izdacima navedeni su u Cjeniku svake od financijskih usluga i aktivnosti koje Banka pruža i obavlja, i koji je svakom Klijentu ili potencijalnom Klijentu dostupan prilikom ugovaranja navedenih usluga i aktivnosti. Za sve ostale naknade, troškove i povezane izdatke koji nisu ovdje navedeni, potrebno je kontaktirati relevantnu organizacijsku jedinicu Banke naznačenu u ovome dokumentu.

Ovaj dokument je podložan povremenim izmjenama/dopunama.

Ažurirana verzija dokumenta dostupna je na internetskim stranicama Banke www.pbz.hr

PBZ

Intesa Sanpaolo Group

www.pbz.hr